

**Strategija sporta
Grada Rijeke
2018.-2024. godine**

Rijeka, veljača 2018.

Sadržaj

1. Uvod	2
2. Strateški i zakonski okvir	3
3. Analiza	5
3.1. Sportaši – ljudski potencijali	5
3.1.1. Sportski klubovi	6
3.1.2. Sportašice i sportaši	11
3.1.3. Kategorizacija sportaša	13
3.1.4. Sport osoba s invaliditetom i sport gluhih	14
3.1.5. Predškolski i školski sport	16
3.1.6. Športski sveučilišni savez	20
3.2. Stručni kadrovi	22
3.3. Sportski objekti	24
3.3.1. Sportski objekti i prostori u vlasništvu Grada Rijeke i TD Rijeka sport	26
3.3.2. Specifična sportska infrastruktura u funkciji nogometa	28
3.3.3. Školske sportske dvorane i otvorena igrališta	31
3.3.4. Otvorena igrališta za rekreaciju građana	32
3.3.5. Sportske i sportsko-rekreacijske zone u Rijeci	32
3.4. Financiranje	32
3.5. Negativne pojave u sportu	39
3.5.1. Doping	40
3.6. Rijeka – demografska i gospodarska slika	40
3.6.1. Demografski podaci	40
3.6.2. Riječko gospodarstvo	42
3.6.3. Turistički trendovi	45
4. SWOT-analiza	47
5. Vizija	51
6. Ciljevi, prioriteti i mjere	52
7. Akcijski plan	56
8. Prilozi	57
8.1. Strategija – prilozi	57

1. UVOD

U Gradu Rijeci se, prema raspoloživim podacima, ljudi svih generacija masovno bave sportom i rekreacijom. Stoga je Zajednica sportskih udruga Grada Rijeke Riječki sportski savez (u nastavku: Riječki sportski savez) podržala pokretanje izrade *Strategije sporta Grada Rijeke 2018.–2024. godine* (u nastavku: *Strategija sporta*). Navedeno razdoblje obuhvaća dva olimpijska ciklusa, a čime se želi naglasiti srednjoročno razdoblje tijekom kojega se žele poboljšati opći uvjeti i dodatno razviti lokalni sustav za razvoj sporta u Gradu Rijeci. Posebno treba naglasiti da se u ovom strateškom dokumentu **pojam sporta koristi u širem smislu te riječi**, a što podrazumijeva i rekreaciju. Ovaj će dokument poslužiti kao temelj razvoja sporta u narednom četverogodišnjem razdoblju nakon kojega će se moći ocijeniti uspješnost provedenih aktivnosti u sklopu zacrtanih ciljeva.

Strategija sporta temelji se na Strategiji razvoja Grada Rijeke za razdoblje 2014.–2020. godine, koja je usvojena na Gradskom vijeću 19.09.2013. godine, te na prostorno-planskim dokumentima Grada Rijeke. Treba dodatno naglasiti da je *Strategija sporta* usklađena i sa svim strateškim dokumentima višeg reda na razini Urbane aglomeracije Rijeka (u nastavku: UA Rijeka), Primorsko-goranske županije, Republike Hrvatske i Europske unije.

Grad Rijeka je 24. ožujka 2016. godine izabran za Europsku prijestolnicu kulture 2020. godine (u nastavku: EPK). Na jednoj od radionica koje su održane u sklopu procesa strateškog planiranja razmatrana je i poveznica između sporta i EPK. S obzirom na europsku strategiju za pametan, održiv i uključiv rast Europa 2020 te inicijativu Digitalna agenda za Europu, tijekom procesa strateškog planiranja posebna se pozornost pridala digitalnoj transformaciji (digitalizaciji) kao općem trendu u razvoju gradova, posebno zbog činjenice da Grad Rijeka izrađuje i strateški Akcijski plan Rijeka – Pametan grad. Treba naglasiti da je Strategija sporta izrađena u suradnji Riječkog sportskog saveza i Grada Rijeke – Odjela gradske uprave za sport i tehničku kulturu. U proces strateškog planiranja bilo je uključeno 127 sudionika tijekom 12 radionica na kojima se raspravljalo o sljedećim temama:

1. Zakonski i strateški okviri / Ustroj sporta
2. Sport u sustavu odgoja i obrazovanja
3. Sportske manifestacije / Sport i turizam
4. Financiranje sporta / Sport i EU fondovi
5. Sport osoba s invaliditetom
6. Sportaši / Stručni kadrovi u sportu
7. Sportska infrastruktura / Sportska rekreacija
8. Javne potrebe u sportu / Sportski klubovi
9. Negativne pojave u sportu
10. Završna radionica (1-3)

U izradi Strategije sporta primijenjena je SWOT-analiza. SWOT je kratica koja dolazi od engleskih riječi: S – *strengths*/snage, W – *weaknesses*/slabosti, O – *opportunities*/mogućnosti i T – *threats*/prijetnje. Time se analiziraju pojedini unutrašnji i vanjski čimbenici te temeljem toga određuju ciljevi, prioriteti i mjere. Strategija sporta je u potpunosti izrađena vlastitim kapacitetima, a koordinatori izrade bili su: Slaviša Bradić, Bojan Sušanjanj i dr. sc. Nataša Zrilić.

Nakon izrade Strategije, pristupit će se izradi Akcijskog plana za 2019. godinu u kojem će se definirati projekti, nositelji, rokovi, financijska sredstva i pokazatelji. Akcijski planovi će se izrađivati i pratiti na godišnjoj razini u razdoblju 2019. do 2024. godine u cilju provedbe *Strategije sporta*.

2. STRATEŠKI I ZAKONSKI OKVIR

S obzirom na to da je izrada Nacionalnog programa sporta 2018.-2026. u tijeku, a nositelj je Središnji državni ured za šport pri Vladi Republike Hrvatske, okvir za izradu Strategije sporta Grada Rijeke je Strategija razvoja Grada Rijeke za razdoblje 2014.–2020., a koja je usklađena sa Europskom strategijom za pametan, održiv i uključiv rast Europa 2020, Razvojna strategija Primorsko-goranske županije 2016.–2020., Strategija razvoja sporta Primorsko-goranske županije te Strategija razvoja Urbane aglomeracije Rijeka za razdoblje 2016.–2020. godine, Strateški plan Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH za razdoblje 2014-2016., Temeljna načela i smjernice razvoja sporta u Republici Hrvatskoj iz 2011. godine i Nacionalni program sporta 2014.–2020. Hrvatskog olimpijskog odbora.

Zakonski okvir za izradu Strategije sporta Grada Rijeke je Zakon o sportu, Zakon o udrugama, Zakon o proračunu, Zakon o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima te dokumenti Europske komisije o sportu – Bijela knjiga o sportu, Akcijski plan EU-a za osobe s invaliditetom i dr.

U Strategiji razvoja Grada Rijeke za razdoblje 2014.–2020. definirana su tri strateška cilja:

- Globalno pozicionirati Rijeku razvojem Riječkoga prometnog pravca
- Na temeljima društva znanja i novih tehnologija razviti konkurentno gospodarstvo
- Osigurati dostojanstvo svih građana jačanjem socijalne uključenosti i razvojem projekata od zajedničkog interesa.

Za izradu Strategije sporta Grada Rijeke od najveće su važnosti drugi i treći strateški cilj. Drugi, zbog osnaživanja postojećih i razvoja novih gospodarskih subjekata koji mogu značajno financijski doprinijeti razvoju sporta putem donacija, zaklada i sl., a treći zbog mjera i prioriteta definiranih u dijelu koji se odnosi na zaštitu i unaprjeđenje zdravlja, a odnose se na sport i rekreaciju.

Unutar Razvojne strategije Primorsko-goranske županije 2016.–2020. sport je izdvojen u cilju 3. Razvoj ljudskih potencijala i povećanje kvalitete života, u sklopu prioriteta 3.5. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti kulturnih i sportskih sadržaja izdvojen pod mjerom 3.5.1. Razvoj programa kulture i sporta i njihove infrastrukture.

U Strategiji razvoja sporta Primorsko-goranske županije kao opći ciljevi određeni su stvaranje svima prihvatljivog i održivog modela sporta, postizanje učinkovitijeg upravljanja i koordinacije u sportu, usmjerenost na dugoročne ciljeve, stvaranje kvalitetne i stabilne podloge za financiranje sporta i ocjenu učinkovitosti rada te uspostava mehanizama mjerljivosti i praćenja koji su razrađeni kroz posebne ciljeve i horizontalne mjere. Horizontalne mjere odnose se na razvoj ljudskih potencijala u smislu usavršavanja postojećeg i stvaranja novog potrebnog stručnog kadra, stvaranje uvjeta za bavljenje sportom i rekreacijom svim građanima te stvaranje uvjeta za nesmetan razvoj mladih i darovitih sportaša kao i omogućavanje vrsnim i vrhunskim sportašima uvjeta za postizanje vrhunskih sportskih postignuća.

U Zakonu o sportu definirane su, između ostalog, javne potrebe u sportu na državnoj i lokalnoj razini, osnivanje i djelokrug sportskih zajednica te programske aktivnosti i ciljevi javnih potreba u sportu i njihovo financiranje i sufinanciranje koje je propisano i Zakonom o udrugama i Zakonom o proračunu.

Zakonom o sportu propisano je da su sportske djelatnosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, a time i za jedinice lokalne samouprave.

Prema Zakonu o sportu **osnovu financiranja sporta** čine prihodi koje pravne i fizičke osobe koje obavljaju sportsku djelatnost ostvare obavljanjem sportske djelatnosti, članarine koju ostvaruju sportske udruge, kao i dio prihoda od priređivanja igara na sreću i sredstava kojima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grad Zagreb te država pomažu obavljanje sportskih djelatnosti. Republika Hrvatska, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grad Zagreb utvrđuju javne potrebe u sportu i za njihovo ostvarivanje osiguravaju financijska sredstva iz svojih proračuna u skladu sa Zakonom o sportu.

Prema istom Zakonu definirane **Javne potrebe u sportu na državnoj razini** su: poticanje i promicanje sporta, osobito sporta djece, mladeži, studenata i osoba s invaliditetom, poticanje planiranja i izgradnje sportskih građevina, skrb o vrhunskim sportašima, djelovanje nacionalnih sportskih saveza, Hrvatskog olimpijskog odbora (HOO-a), Hrvatskoga paraolimpijskog odbora i Hrvatskoga sportskog saveza gluhih, djelovanje informacijskog sustava u sportu, dodjeljivanje državne nagrade za sport *Franjo Bučar* i državnih nagrada za vrhunska sportska postignuća, međunarodna sportska suradnja i međunarodne obveze RH u sportu te znanstveni i razvojni programi u sportu.

Javne potrebe u sportu na lokalnoj razini su poticanje i promicanje sporta, provođenje sportskih aktivnosti djece, mladeži i studenata, djelovanje sportskih udruga, sportskih zajednica i saveza, sportska priprema, domaća i međunarodna natjecanja te opća i posebna zdravstvena zaštita sportaša, zapošljavanje osoba za obavljanje stručnih poslova u sportu, sportsko-rekreacijske aktivnosti građana, sportske aktivnosti osoba s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom, planiranje, izgradnja, održavanje i korištenje sportskih građevina važnih za JLPS, provođenje i financiranje znanstvenih i razvojnih projekata, elaborata i studija u funkciji razvoja sporta.

Slijedom navedenih zakonskih odredbi, kao i odredbi vezanih uz **djelokrug sportskih zajednica**, propisano je da se radi ostvarivanja zajedničkih interesa u sportu, na području jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba osnivaju sportske zajednice. Članovi sportskih zajednica u županijama, Gradu Zagrebu, gradovima i općinama su pravne osobe iz sustava sporta. Članovi sportskih zajednica mogu biti i druge pravne osobe čija je djelatnost značajna za sport i u vezi sa sportom. Sportske zajednice u svom djelokrugu usklađuju aktivnosti svojih članova, potiču i promiču sport u skladu s Nacionalnim programom sporta, osobito sport djece, mladeži i studenata i osoba s invaliditetom, objedinjuju i usklađuju programe sporta te predlažu program javnih potreba u sportu i sudjeluju u njegovu ostvarivanju, skrbe o kategoriziranim sportašima i svojim aktima uređuju opseg i način ostvarivanja njihovih prava te sudjeluju u stvaranju uvjeta za njihovu pripremu za olimpijske igre, svjetska i europska prvenstva te druga velika međunarodna natjecanja, surađuju u ostvarivanju programa Hrvatskoga olimpijskog odbora, odnosno Hrvatskoga paraolimpijskog odbora i Hrvatskoga sportskog saveza gluhih, promiču stručni rad u sportu i sudjeluju u skrbi o javnim sportskim građevinama. Također je propisano da se na razinijedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba može osnovati samo jedna sportska zajednica.

U Gradu Rijeci je slijedom odredbi Zakona o sportu određeno da **Riječki sportski savez** objedinjuje i usklađuje programe sporta te Gradu Rijeci predlaže Program javnih potreba u sportu i sudjeluje u njegovu ostvarivanju.

Nadalje, odredbama Zakona o udrugama određeno je da Grad Rijeka kao jedinica lokalne samouprave financira provedbu Programa javnih potreba u sportu na temelju provedenog javnog poziva, kojeg sukladno ovlastima sadržanim u Zakonu o sportu provodi Riječki sportski savez.

Izvršni odbor Riječkog sportskog saveza utvrđuje plan sufinanciranja Programa po aktivnostima i dostavlja ga Skupštini Riječkog sportskog saveza. Skupština Riječkog sportskog saveza utvrđuje Prijedlog programa.

Sukladno odredbama Zakona o sportu Riječki sportski savez dostavlja Gradonačelniku Grada Rijeke na razmatranje odnosno prihvaćanje predmetni prijedlog. Po razmatranju i prihvaćanju od strane Gradonačelnika, Program javnih potreba u sportu Grada Rijeke donosi Gradsko vijeće Grada Rijeke zajedno s godišnjim Proračunom.

Prijedlog Programa javnih potreba u sportu, sukladno odredbama proračunskog zakonodavstva, sadrži prijedlog raspodjele sredstava proračuna po aktivnostima, a Detaljni plan raspodjele financijskih sredstava unutar Programa javnih potreba u sportu Grada Rijeke godinu po usvajanju ovog prijedloga donosi Skupština Riječkog sportskog saveza tijekom mjeseca veljače te ga podnosi na naknadnu suglasnost Gradonačelniku Grada Rijeke i Gradskom vijeću Grada Rijeke do kraja mjeseca veljače po prethodno objavljenom Javnom pozivu za sufinanciranje.

Ovisno o subjektu koji raspolaže financijskim sredstvima namijenjenim za ostvarivanje javnih potreba u sportu (Riječki sportski savez ili Odjel gradske uprave za sport i tehničku kulturu), odnosno vrsti aktivnosti, unutar Programa javnih potreba u sportu Grada Rijeke podjeljene su programske aktivnosti i ciljevi djelatnosti.

Program javnih potreba u sportu temelji se na ciljevima koji sustavno i organizirano usmjeravaju razvoj sporta kroz Aktivnosti koje se sufinanciraju putem Riječkog sportskog saveza, kroz Aktivnosti koje se sufinanciraju putem Odjela gradske uprave za sport i tehničku kulturu te kroz Aktivnosti provođenja sportskih aktivnosti osoba s invaliditetom i osoba oštećena sluha.

3. ANALIZA

U Hrvatskoj, kao i u većini europskih i svjetskih zemalja, sport je organiziran po načelima europskog modela sporta koji se temelji na načelima promocije i eliminacije. To znači da se klubovi s najboljim rezultatima promoviraju u viši rang natjecanja dok klubovi s najslabijim rezultatima padaju u niži rang natjecanja.

Piramidalna struktura sporta u Hrvatskoj podrazumijeva da se sportski klubovi udružuju u regionalne, zatim u nacionalne te europske i međunarodne (svjetske) federacije. Bazu sporta čine klubovi koji svima pružaju mogućnost uključivanja u sport, čime se i promiče ideja sporta za sve. Sudjelovanje u sportskim aktivnostima mora biti dopušteno za sve kategorije sudionika, vrhunske sportaše, natjecatelje i rekreativce.

Kako je i naznačeno u dokumentu Europske komisije (European Commission, 1999.) za razvoj europskog sporta izrazito je važno i korisno omogućiti sudjelovanje u sportskim aktivnostima svim kategorijama sudionika bez naknade.

3.1. Sportaši – ljudski potencijali

Grad Rijeka, koji je treći grad po veličini u Republici Hrvatskoj, značajan je sportski centar. Raznim sportskim aktivnostima obuhvaćeno je preko 25.000 Riječana, od kojih je više

od 12.000 aktivnih sportaša (5.529 registriranih i 4.590 neregistriranih sportaša te 2.544 ostalih aktivnih članova – rekreativaca) i oko 1.900 članova školskih i studentskih sportskih klubova.

Raspoređeni su u 195 sportskih udruga odnosno u oko 400 sportskih ekipa iz 49 sportova i sportskih disciplina.

Prema dobnoj kategoriji najzastupljenija su djeca (pomladak) i juniori sa 43,6% i polaznici sportskih škola 43,5%, a seniora i seniorke ima tek 12,9%. Sportaša ima gotovo dvostruko više nego sportašica i to u odnosu 64:36.

Obzirom na atraktivne sportske lokacije koje se nalaze u okolici grada, Rijeka nudi uvjete za programe natjecateljskog i rekreacijskog sporta u sklopu 49 sportskih grana.

3.1.1. Sportski klubovi

Svaki građanin u aktivnostima natjecateljskog sporta i sportske rekreacije može sudjelovati organizirano (putem sportskih klubova), neorganizirano (trčanje, plivanje, vožnja bicikla i sl.) ili pak u određenim oblicima komercijalnih organizacija na tržištu (fitness centri). Temeljna jedinica piramidalne strukture sporta u RH su sportski klubovi. Sportski klubovi se svojom voljom udružuju na lokalnoj razini u gradske saveze (zajednice sportova pojedinog grada – mogu biti uključeni svi sportovi), granske gradske saveze (Košarkaški savez Grada Rijeke), granske županijske saveze (Košarkaški savez PGŽ) te nacionalne sportske saveze (Hrvatski košarkaški savez). Svi nacionalni sportski savezi su članovi krovne hrvatske organizacije – Hrvatskog olimpijskog odbora. Slični sustav udruživanja je u akademskom, školskom i paraolimpijskim sustavu.

Javnu (državnu) piramidu sporta čine uredi državne uprave u županijama i Gradu Zagrebu i njihovi upravni odjeli nadležni za sport te nadležni uredi/odjeli/uprave za pitanja sporta u jedinicama lokalne i područne uprave (u općinama, gradovima i županijama), Središnji državni ured za šport te Nacionalno vijeće za sport kao najviše stručno sportsko tijelo koje imenuje Sabor RH.

Navedena vladina i nevladina tijela čine sustav sporta u Republici Hrvatskoj i zajednički su odgovorna za osiguranje uvjeta njegova daljnjeg održivog razvoja.

Prema Zakonu o sportu Republike Hrvatske, djelatnost sporta obuhvaća aktivnosti sudjelovanja u sportskim natjecanjima, sportske pripreme, sportsku rekreaciju, sportske poduke, organiziranje i vođenje sportskih natjecanja te upravljanje i održavanje sportskih objekata. Sportsku djelatnost obavljaju: fizičke osobe (sportaši, treneri, osobe osposobljene za rad u sportu, osobe koje sudjeluju u organiziranju i vođenju sportskog natjecanja te menadžeri u sportu), a koje mogu samostalno obavljati djelatnosti sudjelovanja u sportskim natjecanjima, sportske pripreme, sportsku rekreaciju i sportske poduke, pravne osobe (udruge, trgovačka društva i ustanove), koje mogu obavljati sve zakonom određene sportske djelatnosti, školska sportska društva, koja se osnivaju bez pravne osobnosti, radi provođenja izvannastavnih sportskih aktivnosti učenika.

Temeljnu ustrojbenu jedinicu hrvatskog i europskoga sporta čine sportski klubovi koji primarno obavljaju djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima te organiziranja i vođenja sportskog natjecanja.

Za obavljanje djelatnosti sportski se klubovi moraju registrirati, i to kao sportske udruge za natjecanje (udruge građana) ili sportska dionička društva (Hrvatski nogometni klub *Rijeka*). Neovisno o tome jesu li registrirani kao udruga ili kao sportska dionička društava, mogu imati

profesionalni ili amaterski status. Profesionalni status imaju sportski klubovi koji imaju sklopljene ugovore o profesionalnom igranju s više od 50% registriranih sportaša u seniorskoj konkurenciji ili ako ispunjavaju uvjete za stjecanje profesionalnog statusa sukladno pravilima nacionalnog sportskog saveza. Jedini profesionalni klub u Rijeci je upravo spomenuti HNK *Rijeka*.

Na osnivanje, ustroj, pravni položaj, registraciju i prestanak djelovanja sportskih udruga i svih njihovih oblika udruživanja primjenjuju se odredbe Zakona o udrugama osim ako neka od tih pitanja nisu Zakonom o sportu drugačije uređena.

Sve neprofitne organizacije u RH kojima temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti što obuhvaća i sve sportske udruge i ustanove na području sporta, dužne su se upisati u Registar neprofitnih organizacija koji ustrojava i vodi Ministarstvo financija.

S područja Grada Rijeke u Registar udruga RH upisano je 265 aktivnih udruga čije je područje djelovanja sport. Od te brojke njih 179 je učlanjeno u Riječki sportski savez, a program javnih potreba u 2017. godini su provodila 130 kluba od kojih je njih 109 bilo sufinancirano iz Proračuna Grada Rijeke i imalo pravo na besplatno korištenje sportskih objekata, dok je njih 23 imalo pravo na besplatno korištenje sportskih objekata, ali programi nisu bili financirani iz Proračuna.

Tablica 1. Broj klubova unutar jedne sportske grane

R.br.	SPORT	Broj klubova
1.	Alpinizam	2
2.	Atletika	2
3.	Auto i karting	4
4.	Badminton	1
5.	Biciklizam	1
6.	Boćanje	17
7.	Boks	5
8.	Bridge	1
9.	Dizanje utega	1
10.	Gimnastika	2
11.	Jedrenje	3
12.	Judo	2
13.	Karate	9
14.	Kendo	1
15.	Kickboxing	5
16.	Konjički sport	1
17.	Košarka	10
18.	Koturaljkanje	1
19.	Kuglanje	8
20.	Moto	1
21.	Nogomet	10
22.	Odbojka	12
23.	Orijentacijsko trčanje	1
24.	Padobranstvo	1
25.	Pikado	4
26.	Planinarstvo	5
27.	Plivanje	5
28.	Ronjenje	1
29.	Rugby	1
30.	Rukomet	6
31.	Sinkronizirano plivanje	1

32.	Skokovi u vodu	1
33.	Skijanje	2
34.	Snowboard	2
35.	Sport osoba oštećena sluha	4
36.	Sport osoba s invaliditetom	5
37.	Sportski ples	1
38.	Sportski ribolov na moru	3
39.	Stolni tenis	3
40.	Streličarstvo	2
41.	Streljaštvo	10
42.	Šah	6
43.	Taekwondo	3
44.	Tenis	5
45.	Triatlon	2
46.	Vaterpolo	2
47.	Veslanje	1
48.	Wushu	1
49.	Zrakoplovstvo	2

Izvor: Riječki sportski savez

Iz tablice je vidljivo da najveći broj klubova unutar grane sporta postoji u ligaškim i sportovima s loptom (boćanje, odbojka, nogomet, košarka), a razlog tome je što klubovi unutar tih sportova radi sustava natjecanja mogu imati najčešće samo po jednu selekciju po uzrasnoj dobi (a samim tim i ograničen broj članova unutar te selekcije) te su najčešće i podijeljeni prema spolu (muški i ženski klubovi). S druge strane klubovi u pojedinačnim sportovima (atletika, plivanje, gimnastika i judo) mogu imati veći broj registriranih sportaša, a svaki od njih, u skladu s postignutim rezultatima može nastupati na natjecanjima (klubu nije ograničen broj sportaša na natjecanjima).

Važno je napomenuti da broj klubova unutar jedne sportske grane ne znači i automatsko povećanje broja sportaša, pa na taj način jedan plivački klub može imati jednak broj registriranih i neregistriranih sportaša kao cijela sportska grana.

Kako temeljem Zakona u udrugama sportsku udruhu mogu osnovati tri člana, a status sportskog kluba (primanjem u članstvo granskog nacionalnog saveza) ovisi o propozicijama unutar pojedinog sporta, možemo reći da su upravo klubovi koji su uključeni u program javnih potreba u sportu Grada Rijeke oni koji u stvarnom smislu ispunjavaju sve propisano Zakonom o sportu kako bi bili klub namijenjen sudjelovanju u natjecanjima koja organiziraju nacionalni sportski savezi.

Sportski klubovi članovi Riječkog sportskog saveza su temeljem Pravilnika o razvrstavanju sportskih klubova podijeljeni u četiri kategorije prema razini natjecanja kluba u apsolutnoj (seniorskoj kategoriji), sudjelovanju i plasmanu kluba u međunarodnim natjecanjima, broju kategoriziranih sportaša u Riječkom sportskom savezu i broju članova nacionalnih selekcija, radu sa svim uzrasnim kategorijama za koje postoje organizirana natjecanja od strane nadležnog sportskog saveza, kvaliteti stručnog kadra i organiziranosti kluba. Klubovi prve kategorije najčešće su i klubovi „nositelji kvalitete“ riječkog i županijskog sporta, dok su klubovi četvrte kategorije oni klubovi koji nemaju seniorske selekcije ili su im rezultati ili rang natjecanja selekcija ispod kriterija predviđenih Pravilnikom.

U Rijeci je u 2017. godini postojalo 17 klubova prve kategorije, 19 klubova druge, 27 klubova treće te 47 klubova četvrte kategorije. Možemo reći da su klubovi prve i druge kategorije nositelji kvalitete natjecateljskog sporta u Rijeci, ali moramo istaknuti da klubovi koji

ne spadaju u te dvije kategorije također imaju veliki značaj za sportu Rijeci jer programima obuhvaćaju više od 6.000 aktivnih sportaša.

Organiziranost i ciljevi rada kluba su ovisni o željama članova kluba, ali najčešća struktura funkcioniranja klubova je približno slična. Najviša tijela klubova čine skupštine koje su sastavljene od članova kluba (punoljetnih sportaša i ostalih članova kluba) zatim upravni ili izvršni odbor kluba (najčešće 5-12 članova), nadzorni odbor (nadzire zakonitost poslovanja) te funkcije predsjednika i dopredsjednika kluba. Niti jedan predsjednik, potpredsjednik ili član Skupštine i Izvršnog odbora sportskih klubova u Rijeci (osim š.d.d. HNK *Rijeka*) za svoj rad ne prima naknadu već kroz svoj volonterski doprinos pokušavaju stvoriti uvjete za rad stručnog kadra i sportaša (treninzi i natjecanja). U klubu, osim uprave postoje i administratori (tajnici, direktori, sportski direktori) koji za svoj rad mogu (nije pravilo) primati naknadu. Svim klubovima članovima Riječkog sportskog saveza je omogućeno da financijsko računovodstveno poslovanje za njih vode djelatnici Riječkog sportskog saveza, čime se stvara dodatna ušteda klubovima, ali i omogućuje kvalitetno i transparentno poslovanje.

Osim uprave, srž kluba čine treneri i sportaši te njihovo sudjelovanje na natjecanjima i poboljšavanje njihovih motoričkih i tehničko taktičkih sposobnosti kroz treniranje. Vrhunski i kvalitetni sportaši u svojim klubovima treniraju prosječno deset puta tjedno. Osim samih treninga sudjelovanje na natjecanjima je vrlo važan dio rada kluba, pa za primjer riječki odbojkaški klubovi godišnje odigraju 755 utakmica (što je više od 18 utakmica tjedno za vrijeme trajanja sezone), rukometni 745, a košarkaški 596. Primjerice, Rukometni klub *Zamet* odigra 255 utakmica u devet uzrasnih selekcija. Zbrajajući ove brojke u Rijeci se tijekom natjecateljske sezone svakog vikenda održi preko stotinu sportskih natjecanja.

Za realizaciju programa treninga i natjecanja sportaša, svim klubovima koji sudjeluju u ostvarivanju programa javnih potreba u sportu grada Rijeke, Grad Rijeka daje sportske objekte u vlasništvu Grada ili Rijeka sport d.o.o. na korištenje bez naknade i/ili sufinancira troškove objekata koje koriste klubovi, odnosno sportsko-rekreacijske udruge.

Temeljem zahtjeva korisnika, ali i raspoložive sportske infrastrukture osnivaju se novi klubovi, a radi nemogućnosti realizacije svojih programa ili radi prestanka potrebe za takvim klubovima od strane korisnika sportski klubovi prestaju s radom ili se transformiraju u udruge za sportsku rekreaciju.

Posljednjih se godina smanjio interes za sudjelovanjem u radu u upravnim tijelima klubova prve kategorije jer je zbog recesijskih vremena izrazito teško zadržati razinu rezultata koji se od takvih klubova očekuju (troškovi stručnog rada i sudjelovanja na natjecanjima su se povećali) pa su često upravo predsjednici ti koji ostaju sami na čelu takvih klubova.

HNK *Rijeka* je preoblikovan u sportsko dioničko društvo potkraj 2012. godine sukladno Zakonu o sportu te je njegov većinski vlasnik postala Zaklada *Stichting Social Sport* sa sjedištem u Nizozemskoj kojoj je djelatnost promicanje i razvoj sporta. Navedeni Zakon propisao je da dugovi klubova prema državi postaju udio u temeljnom kapitalu Kluba u vlasništvu jedinice lokalne samouprave, u ovom slučaju Grada Rijeke.

Ugovorom o partnerstvu kojeg su 17. veljače 2012. godine potpisali predstavnici Grada, Kluba i Zaklada *Stichting Social Sport* obvezao u roku od mjesec dana dati zajam od 2 milijuna Eura za vraćanje do tada dospjelih dugova, dio kojih nije bio dug prema državi u iznosu od 16.345.234,55 kuna, a kojega se Vlada RH 23.kolovoza 2012. odrekla u ime udjela Grada Rijeke u budućem dioničkom društvu. U istom ugovoru definirano je da će se navedena pozajmica od 2 milijuna Eura pretvoriti u vlasničke udjele u HNK *Rijeka*. Uz to, *Stichting Social Sport* se obvezao postaviti svoje predstavnike na čelo Kluba. Istodobno je dogovoren omjer budućeg suvlasništva: 30% Gradu, a 70% Zakladi. Grad Rijeka je prema tom ugovoru u međusobni odnos ušao s dugom Kluba prema državi, početnom investicijom od milijun kuna,

koje su bile potrebne za pokretanje preoblikovanja, te ustupanjem Stadiona Kantrida i potporom prema omladinskom pogonu.

Glavna skupština HNK *Rijeka* je 27. kolovoza 2013. godine donijela odluku o povećanju temeljnog kapitala Društva i to ulaganjem prava – potraživanja koju su, kao jedini dioničari, imali Zaklada *Stichting Social Sport* i Grad Rijeka. Upisom povećanja temeljnog kapitala HNK *Rijeke*, s iznosa od 12 milijuna kuna na iznos od 70.870.600 kuna te izdavanjem 708.706 redovnih dionica nominalnog iznosa od 100 kuna i formalno je završen pravni postupak preoblikovanja.

Zaklada *Stichting Social Sport* stekla je 540.100 redovnih dionica, ukupno 580.100, te poslala vlasnikom 70% udjela. Grad Rijeka je temeljem prenesenih potraživanja Ministarstva financija na ime duga za poreze i druga javna davanja u iznosu od 16.860.645 postao vlasnikom 168.606 redovnih dionica, odnosno 30% udjela.

Valja napomenuti i da je ugovorno definirano da ako investitor odluči prodati Klub nakon 1. siječnja 2015. – pravo prvokupa ima Grad Rijeka, i to po tržišnoj cijeni. Ovu mogućnost Gradsko vijeće je na nedavno održanoj sjednici odbilo.

Za vrijeme većinskog vlasništva Zaklada *Stichting Social Sport*, *HNK Rijeka* je ostvarila izvanredne sportske rezultate – od ulazaka u skupine Europske lige, do dvostruke krune. Klub je također u tom razdoblju promovirao veliki broj igrača čijom je prodajom na tržištu za rekordne iznose ostvario zaradu.

Zaklada *Stichting Social Sport* je nakon više od pet godina djelovanja u Republici Hrvatskoj i konstantnog praćenja *HNK Rijeka*, odlučio svoju djelatnost potpomaganja i razvoja sporta obavljati s drugim sportskim klubovima izvan Hrvatske, što za posljedicu ima potrebu prijenosa dionica koje navedena zaklada ima u *HNK Rijeka* s.d.d. na novog potencijalnog dioničara *HNK Rijeka*.

Zaklada *Stichting Social Sport* je podneskom od 8. prosinca 2017. godine upoznala Grad Rijeku s navedenom odlukom, kao i o postojanju potencijalnog novog dioničara – trgovačkog društva *Teannalimited*, iz Ujedinjenog Kraljevstva, koje je iskazalo interes za preuzimanje odnosno kupnju svih dionica koje Zaklada *Stichting Social Sport* ima u *HNK Rijeka* s.d.d..

Zaklada *Stichting Social Sport* je već navedenim podneskom, poštujući odredbe članka 20. stavka 1. Ugovora o partnerstvu od 17.02.2012. godine, kao Investitor iz Ugovora, ponudio Gradu Rijeci kupoprodaju svojeg suvlasničkog poslovnog udjela u temeljnom kapitalu *HNK Rijeka* s.d.d., obzirom je navedenim Ugovorom utvrđeno pravo prvenstvene kupnje na strani Grada Rijeke za slučaj otuđenja (u cijelosti ili djelomično) suvlasničkog udjela Zaklade *Stichting Social Sport*, prema tržišnoj cijeni u trenutku otuđenja, pozvavši Grad Rijeku da se kao dioničar očituje ima li interes za ostvarivanjem već navedenog prava prvokupa dionica od Zaklade *Stichting Social sport*, kupnjom svih 580.100 redovnih dionica *HNK Rijeka* s.d.d. nominalnog iznosa 100 kuna svaka, sukladno njihovoj nominalnoj vrijednosti, koja iznosi ukupno 58.010.000 kuna.

Time je trgovačko društvo *Teannalimited*, iz Ujedinjenog Kraljevstva, otkupilo svih 580.100 redovnih dionica od Zaklade *Stichting Social Sport*. Na taj način je vlasnikom 70% temeljnog kapitala *HNK Rijeka* s.d.d. postalo trgovačko društvo *Teannalimited*, a 30% je ostao suvlasnik Grad Rijeka.

Uzimajući u obzir poslovnu politiku Grada Rijeke koji prvenstveno skrbi o provedbi javnih potreba u sportu mladih, Grad Rijeka je donio odluku da zadrži stečenu poziciju u navedenom društvu kao vlasnik 30% dionica društva.

3.1.2. Sportašice i sportaši

Temeljna jedinica ustroja sporta je sportski klub, ali je sportaš sama srž sporta. Upravo radi sportaša postoje sva tijela u sportskoj piramidi i upravo cijeli sustav sporta počiva na leđima sportaša.

Zakon o sportu definirao je da je sportašica odnosno sportaš (u daljnjem tekstu: sportaš) osoba koja se priprema i sudjeluje u sportskim natjecanjima: kao član pravne osobe koja obavlja sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima ili kao osoba koja obavlja samostalnu sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima. Nadalje, definirano je da sportaš koji sudjeluje u sportskim natjecanjima kao član pravne osobe može imati status profesionalnog sportaša ili amatera.

Kako pod pojmom natjecanja Zakon o sportu podrazumijeva isključivo natjecanja koja organizira nacionalni ili međunarodni sportski savez (ili njihove članice), sportaš u užem smislu jest osoba koja se priprema i sudjeluje u sportskim natjecanjima kao član (registrirani sportaš) pravne osobe ili kao osoba koja obavlja samostalnu sportsku djelatnost.

U širem smislu riječi sportašem možemo nazvati sve osobe koje su obuhvaćene i programima klubova, a koje ne sudjeluju na natjecanjima koje organizira nacionalni sportski savez. Dio tih osoba su djeca i mladež za koje ne postoji organiziran sustav natjecanja (sportske škole, mlade neselekcionirane grupe), no postoje brojna neslužbena i klupska natjecanja, kao i dio sportaša koje klubovi ne registriraju kod nacionalnog (ili nadležnog saveza) radi toga što njihovi rezultati nisu takvi da bi ili činili dio ekipe (ekipni sportovi) ili ne bi postigli kvalitetne rezultate s kojima bi predstavili klub. Osnovni razlog zašto ih klubovi ne registriraju je ušteda financijskih sredstava.

Iz tog razloga ima više podataka koji predstavljaju riječki sport, onaj apsolutni koji predstavlja sve građane Rijeke uključene u sportske aktivnosti sportskih klubova kao i onaj o registriranim sportašima.

Tablica 2. Broj registriranih i neregistriranih sportaša u Gradu Rijeci

Kategorija	UKUPNO
Seniori	789
Seniorke	358
Juniori	541
Juniorke	373
Kadeti	982
Kadetkinje	696
Dječaci	1.207
Djevojčice	323
Škola sporta m	195
Škola sporta ž	47
Muškarci	3.729
Žene	1.800

Ukupno	5.529
Registrirani sportaši	3.647
Registrirane sportašice	1.661
Neregistrirani sportaši	2.585
Neregistrirane sportašice	1.999
Ostali	2.544
Ukupno registriranih sportaša	5.529
Ukupno neregistriranih sportaša	4.590
Ukupno	12.442

Izvor: Riječki sportski savez

U Rijeci je u 2017. godini bio gotovo podjednak broj registriranih i neregistriranih sportaša. Veća je praksa neregistrirana sportaša u pojedinačnim sportovima, pa je tako npr. u plivanju omjer 459 registriranih naspram 996 neregistriranih sportaša, a npr. u nogometu 1.330 registriranih naspram 313 neregistriranih sportaša. Budući da je iz prakse jasno da svi oni participiraju u programima klubova, smatramo da je ukupni broj sportaša najmanje dvostruko veći od onih koji su registrirani.

Zanimljiv je i podatak da sportaša seniorskog uzrasta ima 1.147, mlađih dobnih kategorija 4.122, a sportaša u školama sportova i rekreacijskim grupama (neselecionirani uzrasti za koje ne postoje sportska natjecanja u skladu sa Zakonom o sportu) 4.590. Razlog je taj što seniorski sport (i u ekipnim i u pojedinačnim sportovima) stvara puno veći trošak klubu, a ostvaruje manje prihode nego je to slučaj sa mlađim dobnim kategorijama i sa školama sporta gdje se sav prihod ostvaruje od članarina. S jedne je strane dobro da se što više građana bavi sportom, ali s druge strane postoji mogućnost da se radi malih ulaganja klubova u seniorske pogone počne gubiti sportska kvaliteta koja se očituje u ostvarenim rezultatima u seniorskoj kategoriji. Također je zanimljivo da je broj sportaša gotovo dvostruko veći od broja sportašica. Detaljno prikazano u Prilogu 1.

Najviše sportaša se bavi nogometom (1.777), zatim plivanjem (1.550). Razlozi tome su prvenstveno raspoloživa infrastruktura (Bazeni Kantrida), vrsta sporta (brojnost nogometnih ekipa na terenu) te trenutna popularnosti pojedinog sporta kod građana kao korisnika.

Jedan od osnovnih ciljeva postojanja klubova i skrbi o sportašima je postizanje rezultata na natjecanjima. Rijeka je oduvijek bila poznata po vrhunskim sportašima i po rezultatima svojih klubova. Brojka od 828 osvojenih medalja u posljednje četiri godine na 5.511 sportaša govori o sportskoj kvaliteti riječkih sportaša i klubova.

Tablica 3. Osvojene medalje sportaša i sportašica Grada Rijeke na državnim i međunarodnim natjecanjima od 2014. do 2017. godine

Kategorija takmičenja	ukupno	zlato	srebro	bronca
Državni kup	34	12	12	10
Državno prvenstvo	649	271	225	153
Ostala državna natjecanja	21	10	7	4
DRŽAVNA NATJECANJA	704	293	244	167

Europski kup	20	11	5	4
Europsko prvenstvo	21	6	10	5
Olimpijske igre	1	1		
Ostala međunarodna natjecanja	28	13	10	5
Svjetski kup	37	12	13	12
Svjetsko prvenstvo	17	9	5	3
MEĐUNARODNA NATJECANJA	124	52	43	29
UKUPNO MEDALJA	828	345	287	196

Izvor: Riječki sportski savez

Pregled osvojenih medalja sportaša iz Grada Rijeke na državnim i međunarodnim natjecanjima (plasman prva tri mjesta) detaljno je prikazan u Prilogu 2. i Prilogu 3.

3.1.3. Kategorizacija sportaša

Kategorizacija hrvatskih sportaša je zakonski utemeljena javna ovlast HOO-a u razvrstavanju sportaša od I. do VI. kategorije, ovisno koji je rezultat ili poredak ostvario na nacionalnom ili međunarodnom sportskom natjecanju. Osnova kategorizacije su kriteriji koji važe za svaki sport pojedinačno. Kategorizirani sportaši upisuju se u Registar koji ustrojava i vodi HOO.

Na temelju postignutih rezultata, sportaši se razvrstavaju u šest kategorija.

- Sportaši/ce razvrstani u prve tri kategorije, smatraju se vrhunskim sportašima i sportašicama
- Sportaši/ce razvrstani u IV. Kategoriju smatraju se vrsnim sportašima i sportašicama
- Sportaši/ce iz V. i VI. Kategorije smatraju se darovitim sportašima, odnosno sportašicama.

Kako sredstva za isplatu nisu osigurana niti u državnom niti u Proračunu HOO, na lokalnim i regionalnim samoupravama je da odluče žele li isplaćivati nagrade, naknade, stipendije, potpore i naknade kategoriziranim sportašima. Budući da se sredstva osiguravaju iz lokalnog proračuna, lokalna samouprava ima pravo donijeti svoje kriterije za pravo na ostvarivanje sportskih naknada.

U 2017. godini u Rijeci je čak **63 sportaša** ostvarilo rezultate koji su im prema kriterijima Riječkog sportskog saveza omogućili pravo na sportske naknade.

Ovakav je oblik potpore izrazito značajan za sportaše budući da im donekle omogućava bavljenje sportom, a za postizanje ovakvih rezultata gotovo je neizvedivo uz njih imati i neku drugu poslovnu karijeru, pri čemu i samo školovanje i studij moraju biti prilagođeni programima sporta. Naknada je namijenjena dodatnoj prehrani i vitaminizaciji, za putne troškove, nabavku sportske opreme, troškove stanovanja, zdravstvenu zaštitu. Iznosi koji se iz Proračuna Grada izdvajaju za sportske naknade su različiti, ovisno o kategoriji rezultata i činjenici radi li se o ekipnom ili pojedinačnom sportu. Najmanja naknada iznosi 400, a najveća 2.400 kuna. Bez ovakve potpore bavljenje sportom, po završetku edukacije, sportaša ne bi bilo moguće.

Uz ovu financijsku pomoć, vrhunskim sportašima je potrebno pružati i programe koji će im omogućiti karijeru nakon sportske karijere. Naime, izrazito je teško usklađivati sve sportske obaveze s obavezama koje imaju ostali srednjoškolci i studenti.

Primjerice, Riječki sportski savez je sa Poslovnom akademijom Rijeka godinama uspješno provodio program educiranja vrhunskih sportaša koji je u 2017. godini od strane Europske komisije, a u sklopu programa Erasmus+ sport pod nazivom Project for Academy of Sport Support prepoznat kao projekt od interesa društva.

Uz vrhunske sportaše, a temeljem Pravilnika o sufinanciranju programa perspektivnih sportaša, i sportaši u dobi od 13 do 18 godina koji još ne mogu ostvarivati vrhunske rezultate, imaju mogućnosti da im se dio programa treninga i natjecanja sufinancira u godišnjem iznosu od 5.000 kuna. U 2017. godini 19 sportaša je bilo obuhvaćeno ovim programom. Iskustva ranijih godina pokazuju da čak 90% perspektivnih sportaša kasnije postanu vrhunski sportaši Grada Rijeke (Prilog 4. i Prilog 5.).

Budući da mediji često ističu pojedine sportaše i naglašavaju zavidne visine njihovih zarada, odnosno dobre uvjete života i rada koji su im osigurani zahvaljujući popularnosti određenih sportova, javnost često ima iskrivljenu sliku o naknadama i uvjetima rada u sportu. Nažalost, veći dio sportaša ne uživa tako visoke naknade, a neki u svojim klubovima naknade uopće ne primaju.

3.1.4. Sport osoba s invaliditetom i sport gluhih

Sportski savez osoba s invaliditetom Grada Rijeke osnovan je temeljem Zakona o športu i Zakona o udrugama Republike Hrvatske. Ciljevi Saveza definirani su Zakonom o športu (Čl. 48. i Čl. 53. Zakona), Zakonom o udrugama Republike Hrvatske i Statutom Saveza. Grad Rijeka sredstvima iz godišnjeg proračuna sufinancira sportsku djelatnost, a programom javnih potreba u sportu iskazuje opredjeljenje u ovoj značajnoj društvenoj djelatnosti.

Sportski savez osoba s invaliditetom Grada Rijeke broji devet članica:

1. Atletski klub *Srce* za osobe s invaliditetom
2. Plivački klub *Forca*
3. Stolnoteniski klub osoba s invaliditetom *Rijeka*
4. Streljački klub invalida *Paraolimpijac*
5. Športsko-rekreativni klub slijepih *Rijeka*
6. Boćarski klub osoba s invaliditetom *Pulac*
7. Klub dresurnog jahanja za osobe s invaliditetom *Pegaz*
8. Društvo za športsku rekreaciju za osobe s tjelesnim invaliditetom *Rijeka*
9. Klub Tenis u kolicima *Kvarner*

Članice Saveza sudjeluju u upravljanju putem svojih predstavnika, davanjem inicijative za razmatranje određenih pitanja u tijelima Saveza. Tijela upravljanja Saveza su: Skupština, Izvršni odbor i Nadzorni odbor.

Kao pridruženi član Saveza djeluje Riječki sportski savez gluhih. Predstavnici sportskog saveza gluhih sudjeluju u radu svih tijela Saveza te su redovito konzultirani prilikom donošenja odluka Saveza.

Riječki sportski savez gluhih broji pet članica:

1. Streljački klub gluhih *Galeb*
2. Malonogometni klub gluhih *Galeb*
3. Kuglački klub gluhih *Galeb*
4. Stolnoteniski klub gluhih *Galeb*

5. Društvo sportske rekreacije *Galeb*

Prema Izvješću o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, u Primorsko-goranskoj županiji (stanje 30.01.2014. g.) živi 24.784 osoba s invaliditetom, odnosno 8,4% ukupnog stanovništva županije, od čega je 13.535 muških osoba (55%) i 11.249 ženskih osoba (45%).

U registriranim sportskim udrugama osoba s invaliditetom na području Grada Rijeke sportom se ukupno bavi 510 osoba (2,1% ukupnog broja osoba s invaliditetom na području Grada Rijeke), od toga je više muškaraca - 345 (67,6%), dok je žena 165 (32%). Najviše je sportaša s tjelesnim invaliditetom, njih ukupno 219 (42,9%), dok je 170 osoba (33,3%) s mentalnom retardacijom. Sportaša oštećena vida je 36 (7%) dok se sportom bave 72 gluhe osobe (14,1%). Samo je 13 (2,5%) sportaša s višestrukim oštećenjem.

Prema brojnosti sportaša koji nastupaju u seniorskoj konkurenciji, sportaši iz Grada Rijeke na drugom su mjestu, odmah nakon onih iz Grada Zagreba. Sportaša mlađih dobnih kategorija, odnosno sportaša koji nastupaju u kadetskoj i juniorskoj kategoriji, zamjetno je manje. Njihovo veće uključivanje postiglo bi se programom Univerzalne sportske škole za mlade osobe s invaliditetom kao i uvođenjem organiziranog sustava prijevoza tih sportaša.

Hrvatska se ponosi s 14 paraolimpijskih medalja u dvadeset godina sudjelovanja na Igrama. Velik je to uspjeh za tako malu zemlju u kojoj se tek 2% osoba s invaliditetom bavi sportom.

Grad Rijeka kolijevka je hrvatskog sporta osoba s invaliditetom te je dosad na Paraolimpijskim igrama nastupilo četiri paraolimpijaca iz Rijeke i čak 58 gluhih sportaša na Olimpijadama gluhih.

Povećanje stope izdvajanja sredstava za sport osoba s invaliditetom iz Proračuna Grada Rijeke omogućilo bi razvojni smjer ovog segmenta bavljenja sportom i to kroz financiranje stručnog kadra, odnosno trenera, instruktora i ostalog osoblja specifičnog za sport osoba s invaliditetom koji bi obavljali treninge s osobama s invaliditetom. Također, uz sredstva koja se kroz program Javnih potreba najvećim dijelom ulažu za trenere za mlađe dobne kategorije, valjalo bi predvidjeti veća sredstva za rad s juniorskim pogonima.

Nabavka vozila za sportaše – osobe s invaliditetom prilagođenog za prijevoz ovih sportaša na treninge i natjecanja, po modelu kojim je Grad financirao nabavku kombi vozila za standardne klubove, omogućilo bi se aktivno uključivanje u sport većeg broja zainteresiranih mladih osoba s invaliditetom.

Treba naglasiti da samo manji dio starijih sportskih objekata nije prilagođen osobama s invaliditetom. No, za rad Saveza i klubova trenutno ne postoje odgovarajuće uredske prostorije. Od 2009. godine Savez djeluje u ustupljenim prostorijama Riječkog sportskog saveza na 3. katu u Verdijevoj ulici br. 11. Navedeni prostor ne zadovoljava potrebe razvoja Saveza i klubova. No, u planu je iznalaženje novog gradskog prostora koji bi svojim kapacitetima i dostupnošću dodatno pridonio kvaliteti rada svih članica Saveza, ali i razvoju novih aktivnosti.

Obzirom na visinu iznosa financiranja sporta osoba s invaliditetom i sporta gluhih na državnoj razini, te posebice na razini 27 zemalja članica Europske unije, potrebno je povećati iznos sredstava koja se odvajaju za sport osoba s invaliditetom kako bi se dostigao standard na državnoj razini (8,41% od ukupnog iznosa Javnih potreba Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske dodjeljuje za sport osoba s invaliditetom i sport gluhih). Bitno je napomenuti da razvijeni članice Europske unije sportu osoba s invaliditetom i sportu gluhih dodjeljuju 20% i više od ukupnih sredstava namijenjenih sportu.

Stanje sporta osoba s invaliditetom i usklađenost sa strategijama EU

Prema podacima Direktorata Europske komisije za Obrazovanje, kulturu i sport:¹

- Građani s invaliditetom predstavljaju oko 10% stanovništva EU-a. Oni se suočavaju s određenim poteškoćama glede pristupa sportu.
- Europska komisija osnovala Akcijski plan EU-a za osobe s invaliditetom (Disability Action Plan) za 2004–2010., kako bi se osigurala dosljedna politika praćenje Europske godine osoba s invaliditetom 2003. u proširenoj Uniji. Tri operativna cilja zauzimaju središnje mjesto u DAP-u: (1) puna implementacija Direktive o zapošljavanju spolova, (2) uspješno naglašavanje pitanja invaliditeta u relevantnim politikama Zajednice, i (3) poboljšanje pristupačnosti za sve. Komisija je usvojila i Europski akcijski plan 2006-2007 kao drugi korak u svojoj strategiji prema osobama s invaliditetom.
- Deklaracija o specifičnostima sporta i svojoj društvenoj funkciji u Europi, usvojena je u Nici u prosincu 2000, te naglašava da "sportska aktivnost mora biti dostupna svakom muškarcu i ženi, vodeći računa o individualnim aspiracijama i mogućnostima". Također priznaje da je "sport i rekreacija osoba s invaliditetom važan faktor, te ga treba poticati".
- Koncept jednakih mogućnosti u sportu za osobe s invaliditetom temelji se na tri osnovna stupa: (a) pristup sportskim prostorima za sportaše, (b) pristup sportskim prostorima kao gledateljima i (c) potpore za osobe s invaliditetom koje se žele baviti sportom (npr. troškovi opreme, obuka osoblja i prilagođeni sadržaji). Koncept nastoji dokazati da su obrazovne i društvene vrijednosti sporta također važne za osobe s invaliditetom. U tom svjetlu, sport (i natjecateljski i rekreativni) je cross-cutting alat za integraciju, stvaranje novih radnih mjesta i jednakosti za osobe s invaliditetom.
- Osnovan kao Međunarodni paraolimpijski odbor europskog odbora u 1991., Europski paraolimpijski odbor (EPC) dobio je svoje sadašnje ime u 1999. EPC kontrolira i nadzire Europska prvenstva i kupove u 12 sportova za četiri skupine invaliditeta (slabovidne i slijepo osobe, sportaše s cerebralnom paralizom, sportaše s intelektualnim teškoćama i sportaše s tjelesnim invaliditetom).
- Pristup sporta ostaje problematično pitanje s kojim se suočavaju osobe s invaliditetom, kako s obzirom na pristup sportskim aktivnostima kao sportaša, te njihov pristup sportskim prostorima kao sportaša i/ili gledatelja. Konkretno, dječaci i djevojčice s invaliditetom ne uživaju iste mogućnosti prakticiranja sporta kao njihovi radno sposobni vršnjaci, pogotovo u sferi tjelesnog odgoja u školama sa svojim kolegama. Prema tome, oni nemaju mogućnosti stjecanja navike treniranja sporta u ranijoj dobi.

3.1.5. Predškolski i školski sport

Kod djece je potrebno od najranije dobi stvarati navike koje će ih u budućnosti usmjeravati u zdrav i kvalitetan način života. Stoga je jačanje svijesti, poglavito kod roditelja, o važnosti fizičke aktivnosti djece u predškolskoj dobi, izuzetno značajno, to više jer djeca predškolske dobi imaju prirodnu potrebu za kretanjem. U tom procesu vrtići imaju važnu zadaću u sustavnoj organizaciji odgovarajućih programa vježbanja, a nužno je sustavno povezati predškolski sport sa sportom u osnovnim školama kako bi se djeca potaknula na tjelesnu aktivnost i kasnije usmjerila prema određenom sportu, u skladu s njihovim sklonostima.

¹http://ec.europa.eu/sport/what-we-do/social-inclusion_en.htm

U pet vrtića Dječjeg vrtića Rijeka provodi se Program Igrom do sporta u koji je uključeno 266 djevojčica i dječaka od ukupno 3.250 djece u vrtićima u Rijeci. Dvorane za sportske aktivnosti postoje u deset od ukupno 31 objekta. Sportski program Igrom do sporta provodi se četiri dana u tjednu tijekom pedagoške godine pod vodstvom odgajatelja i dvoje kineziologa, a financiraju ga roditelji djece uključene u program. Uz program u dvorani uključeni su posjeti sportskim terenima, izleti i gostovanja sportaša.

U Primorsko-goranskoj županiji djeluju Savez školskih športskih društava Grada Rijeke i Savez školskih sportskih društava Primorsko-goranske županije koji su osnovani s ciljem poticanja i promicanja učeničkih školskih sportskih aktivnosti, usklađivanja aktivnosti te organiziranja i provođenja sportskih natjecanja školskih sportskih društava.

Savez školskih športskih društava Grada Rijeke isključivo se financira iz Proračuna Grada Rijeke odnosno Riječkog sportskog saveza.

Značajnija sredstva namijenjena Riječkom sportskom savezu za ovaj segment sporta doprinijela bi poduzimanju kvalitetnijih pomaka za razvoj školskog sporta u Gradu Rijeci.

Savez školskih sportskih društava Grada Rijeke organizira redovna natjecanja školskih sportskih društava osnovnih škola i sportskih društava srednjih škola. Sustav natjecanja školskih sportskih društava organiziran je u obliku gradskih prvenstava u organizaciji gradskog saveza školskih sportskih društava te županijskih, poluzavršnih i završnih natjecanja državnih prvenstava u organizaciji Hrvatskog školskog sportskog saveza.

U suradnji sa Savezom školskih sportskih društava Primorsko-goranske županije, u jednom dijelu škola, pokrenut je program Univerzalne sportske škole koji je usmjeren na poticanje optimalnog razvoja motoričkih potencijala djece u dobi od šest do deset godina.

Tablica 4. Ukupan broj školskih sportskih društava u osnovnim školama Grada Rijeke

OSNOVNE ŠKOLE GRADA RIJEKE		
ŠŠD	Osnovna škola	Adresa
Belvedere	OŠ Belvedere	Kozala 41
Brajda	OŠ Brajda	Ivana Rendića 6
Centar	OŠ Centar	Podhumskih žrtava 5
Drenova	OŠ FranFranković	Ivana Žorža17A
Galeb	OŠ Nikola Tesla	Trg Ivana Klobučarića 1
Gelsi	OŠ Gelsi	Vukovarska 27
Gornja Vežica	OŠ Gornja Vežica	Gornja Vežica 31
Jadran	OŠ Ivana Zajca	Škurinjska cesta 7A
Kantrida	OŠ Kantrida	Izviđačka 9
Kozala	OŠ Kozala	Ante Kovačića 21
Mladost	OŠ Eugen Kumičić	Franje Čandeka 40
Olimpia	OŠ Dolac	Dolac 12
Pećine	OŠ Pećine	Šetetalistište XIII. divizije 25
Pehlin	OŠ Pehlin	Pehlin 34
Podmurvice	OŠ Podmurvice	Podmurvice 6

Podvežica	OŠ Vežica	Kvaternikova 49
San Nicolo	OŠ San Nicolo	Mirka Čurbega 18
Srdoči	OŠ Srdoči	Ante Modrušana 33
Škurinje	OŠ Škurinje	Mihačeva Draga 13
Trsat	OŠ Trsat	Slavka Krautzeka 23
Turnić '95	OŠ Turnić	Franje Čandeka 20
Vojak	OŠ Vladimir Gortan	Prilaz Vladimira Gortana 2
Zamet	OŠ Zamet	Bože Vidasa 12

Izvor: Savez školskih sportskih društava Grada Rijeke

Tablica 5. Ukupan broj školskih sportskih društava u srednjim školama Grada Rijeke

SREDNJE ŠKOLE GRADA RIJEKE		
ŠŠD	Srednja škola	Adresa
Dominik Savio	Salezijanska klasična gimnazija	Vukovarska 62
Ekonomist	Ekonomska škola Mije Mirkovića Rijeka	Ivana Filipovića 2
Elektron	Srednja škola za elektrotehniku i računalstvo	Zvonimirova 12
ELKO	Elektroindustrijska i obrtnička škola Rijeka	Zvonimirova 12
GAM	Gimnazija Andrije Mohorovičića Rijeka	Frana Kurelca 1
Gimnazijalac - Rijeka	Prva riječka hrvatska gimnazija	Frana Kurelca 1
Gimnazijalac -Sušak	Prva sušačka hrvatska gimnazija u Rijeci	Gajeve 1
Graditelj	Graditeljska škola za industriju i obrt, Rijeka	Podhumskih žrtava 4
Kamik	Građevinska tehnička škola, Rijeka	Podhumskih žrtava 4
Keramičar	Kemijsko-grafička škola	Vukovarska 58
Krnjevo	Strojarska škola za ind. i obrtnička zanimanja	Jože Vlahovića 10
Medicinar	Medicinska škola u Rijeci	Braće Branchetta 11a
Fiume	Srednja talijanska škola Rijeka	Erazma Barčića 6
PTV	Prometna škola Rijeka	Jože Vlahovića 10
Sprint	Trgovačka i tekstilna škola u Rijeci	Stane Vončine 1a
ŠPUR	Škola za primijenjenu umjetnost u Rijeci	Šetalište XIII. divizije 75
Tehničar	Tehnička škola za strojarstvo i brodogradnju Rijeka	Vukovarska 58
Timun	Strojarsko brodograđevna škola za industrijska i obrtnička zanimanja	Jože Vlahovića 10
PRIGRAF	Prirodoslovna i grafička škola	Vukovarska 58

Izvor: Savez školskih sportskih društava Grada Rijeke

Školskim sportom se bavi veliki, ne u potpunosti zadovoljavajući, broj učenika i učenica koji su uključeni u rad školskih sportskih društava. Većina učenika uključenih u školska sportska društva u pravilu se sportom bave u sklopu trenažnih procesa sportskih klubova. Poseban naglasak valja staviti na one učenike koji izvan škole nisu sportski aktivni.

Uključivanje što većeg broja učenika u razne školske sportske aktivnosti (sportska natjecanja, aktivni izleti u prirodu, rekreacija na otvorenom), kao i aktivnije uključivanje učenika s teškoćama u razvoju u sustav školskog sporta, također su prioriteta razvoja školskog sporta.

Dogradnja i obnova već postojećih školskih sportskih objekata, izgradnja novih školskih sportskih dvorana i vanjskih školskih sportskih terena te opremanje školskih sportskih dvorana većom količinom sportskih rekvizita doprinijelo bi poboljšanju uvjeta za razvoj školskog sporta na području Grada Rijeke.

Okosnicu stručnog rada u školskim sportskim društvima čine profesori tjelesne i zdravstvene kulture i vanjski suradnici. Rad profesora tjelesne i zdravstvene kulture u školskom sportskom društvu tretira se u okviru njihovih radnih obveza i predstavlja osnovni preduvjet za razvoj sustava školskog sporta. Njihov angažman u okviru postojećih propisa najčešće nije dostatan za kvalitetnije pomake razvoja školskog sporta. Angažiranje vanjskih suradnika u školskim sportskim društvima najčešća je praksa rada u sustavu školskog sporta. U budućnosti, kvaliteta rada u sustavu školskog sporta ne bi se smjela prvenstveno temeljiti na honorarnim vanjskim suradnicima. Ako zbog objektivnih potreba i treba angažirati vanjske suradnike to mora biti u skladu s odredbama o stručnom radu i potrebnim kvalifikacijama za njegovo obavljanje, koji su propisani Zakonom o sportu, a njihov rad mora biti u skladu s najvišim kriterijima odgojno-obrazovnog rada i kineziološke struke.

Kao prednosti sadašnjeg stanja u školskom sportu mogu se istaknuti uređen sustav školskih sportskih natjecanja, sufinanciranje sustava školskog sporta s državne razine i u dijelu škola Grada Rijeke organizirana Univerzalna sportska škola.

Razvojni problemi prevladali bi se većim brojem školskih sportskih dvorana, posebno srednjih škola i vanjskih školskih sportskih terena, rješavanjem problematike paralelnog sustava sporta, uvođenjem trenažnih procesa za učenike u školskim sportskim društvima, te povećanjem broja programa bez natjecateljskog karaktera.

Također, valjalo bi poduzeti napore u smjeru redovitosti sustava financiranja na lokalnoj, gradskoj razini, napore na podizanju razine stručnog rada u sustavu školskog sporta te većoj uključenosti učenika u aktivnosti školskih sportskih društava i na uvođenju zdravstvene zaštite učenika u školskim sportskim društvima te radu s učenicima s teškoćama u razvoju.

Za razvoj sustava školskog sporta nužna je veća izgrađenost školske sportske infrastrukture (posebno srednjih škola za 20%). Prema dostupnim podacima u većini osnovnih škola moguće je razvijati košarku ili odbojku kao sportske igre. Razvoju drugih sportskih grana pomogla bi izgradnja školskih sportskih dvorana i vanjskih školskih sportskih terena te dogradnja i obnova već postojećih školskih sportskih objekata i veća opremljenost sportskim rekvizitima. Same škole, u postojećim financijskim uvjetima rada, teško mogu samostalno u značajnijem smislu opremiti svoje sportske dvorane spravama i rekvizitima. Pomoglo bi sustavno i plansko opremanje koje bi ujedno zadovoljilo i potrebe nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

Nadalje, potrebno je regulirati rad i uvjeta rada profesora tjelesne i zdravstvene kulture u školskim sportskim društvima što znači adekvatnije honorirati rad nastavnika, odnosno voditelja školskog sportskog društva. Zakonom o sportu po prvi je put propisano da svi voditelji školskih sportskih društava moraju biti isključivo osobe koje imaju odgovarajući stupanj obrazovanja na razini sveučilišnog studija te ispunjavaju uvjete za nastavnika, odnosno profesora tjelesne i zdravstvene kulture.

Svakom učeniku, posebice onima koji nisu aktivni u sportskim klubovima, potrebno je osigurati uvjete za bavljenje sportskom aktivnošću u okviru školskog sportskog društva. Potrebno je uspostaviti sustav natjecanja koji bi osigurao veći broj natjecateljskih dana

učenicima uključenima u školska natjecanja neovisno o postignutim rezultatima. Također, nužno je stvoriti pretpostavke i uvjete za sustavan trenažni rad u školskom sportu. Dodatnim aktivnostima i projektima potrebno je osigurati što većem broju učenika bavljenje sportskim i rekreacijskim aktivnostima tijekom školske godine te omogućiti lakši i kvalitetniji pristup u sustav školskog sporta učenicima s teškoćama u razvoju. Potreba je također osmisliti sustav koji će prepoznati talentirane učenike, zatim ih usmjeriti u određene sportske grane ili pojedini sport te, na kraju, pratiti i podupirati njihov sportski razvoj. Iz tog je razloga pokrenut projekt *Ri Move* čiji je osnovni cilj da djeci pruži dodatne sportske programe u bazičnim sportovima (gimnastika, atletika, judo) te da ih po završetku četverogodišnjeg ciklusa usmjeri u sportsku granu za koju pokazuju najbolje predispozicije. U sustav školskog sporta potrebno je uvesti sustav zdravstvene zaštite učenika, odnosno zdravstvenog osiguranja učenika.

Povećanje izravnih financijskih izdavanja za školski sport značajno bi unaprijedilo ovo područje sporta. Uz to, zastupljenost u medijima i promocija školskog sporta putem medija treba pomoći razvoju sustava školskog sporta i biti u funkciji širenja svijesti o važnosti i potrebi sustavnog bavljenja sportom djece u osnovnim i srednjim školama.

3.1.6. Športski sveučilišni savez

Riječki športski sveučilišni savez je krovna organizacija za promicanje, unaprjeđenje, omasovljenje i organizirani razvitak sporta na Sveučilištu u Rijeci. Osnovan je početkom 2005. godine kao savez udruga, a njegovim članom može postati svaka pravna osoba koja se bavi organiziranjem studentskih sportskih aktivnosti na Sveučilištu u Rijeci.

Trenutno broji 11 članica: SŠD Pravnik (Pravni fakultet), SŠDSOSS (Medicinski fakultet), SŠD No Limit (Tehnički fakultet), SŠD GRASS (Građevinski fakultet), SŠDFFRi (Filozofski fakultet), SŠD TURIST (Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu), SŠDEFRI SPORT (Ekonomski fakultet), SŠDNAUTILUS (Pomorski fakultet), SSDUSBRI (Odjel za biotehnologiju), SSDVELERI (Veleučilište u Rijeci) i UKSUR (Udruga kineziologa SUR).

Osnovnu strukturu Saveza čini Skupština (po tri predstavnika pojedinog SŠD-a, ukupno 30), Izvršni odbor (predsjednik, dopredsjednik, osam članova) te Nadzorni odbor (tri člana).

Riječki športski sveučilišni savez svake godine organizira **Unisport ligu** u kojoj sudjeluju članovi svih studentskih sportskih društva sa Sveučilišta te Veleučilišta u Rijeci. Svake godine Unisport liga broji sve veći broj sudionika i obuhvaća sve više sportova, kako ekipnih, tako i pojedinačnih.

Ciljevi organizacije Unisport lige su promocija Grada Rijeke, čije su odrednice osiguravanje optimalnih uvjeta za zdrav život i razvoj akademskih sposobnosti i izvan akademskih aktivnosti njegovih studentica i studenata. Također, Unisport ligom se među osnovnoškolskom, srednjoškolskom i studentskom populacijom Grada Rijeke promovira aktivno bavljenje sportom i zdrav život. Uz sve navedeno, turistički efekt Lige je izražen u dolascima studenata drugih hrvatskih sveučilišta na kvalifikacijske turnire u Rijeku.

U cilju provedbe projekata koriste objekte Rijeka sporta i Grada Rijeke (Bazeni Kantrida, Centar Zamet, SRC 3. Maj, Dvorana *Dinko Lukarić*, Stadion Kantrida), dok se za provedbu studijskih programa koriste sportske teretane (Blue Gym, Lovorka, StudioS), sportski teren na Kampusu, Bazeni Kantrida i Sportsko rekreacijski centar Sušak.

U 2016. godini u okviru Unisport lige organizirano je za studentice i studente Sveučilišta u Rijeci ukupno 15 sportova u 30 sportskih disciplina što je ukupno 1.921 sudionika i sudionica. Sportašice i sportaši su se imali priliku natjecati u: šahu (studenti), stolnom tenisu (studenti,

studentice, parovi (M)), badmintonu (studenti, studentice), squashu (studenti), futsalu (studenti, studentice), rukometu (studenti, studentice), cageballu (studenti, studentice), pikadu (studenti – pojedinačno), košarci (studenti, studentice), plivanju – 50 m slobodno (studenti, studentice), 50 m leđno (studenti, studentice), 50 m prsno (studenti, studentice), tenisu (studenti, studentice, parovi (M)), odbojci (studenti, studentice), te odbojci na pijesku (studentice), košarci 3v3 (studenti, studentice). Sustav natjecanja Unisport lige je kup sustav.

Glavni projekti Riječkog športskog sveučilišnog saveza lokalnog karaktera su organizacija *Unisport lige* (sveučilišna sportska prvenstva), *UKSUR kupa*, *Academicus-a*, zatim organizacija *Studentskog dana sporta*. Od projekata na državnoj razini treba izdvojiti sudjelovanje na *Sveučilišnim sportskim prvenstvima Republike Hrvatske*, organizaciju sveučilišnih poluzavršnica i završnica te vođenje nacionalnog projekta *UnisportMag Hrvatska*.

Projekti međunarodnog karaktera uključuju organizaciju Europskog sveučilišnog prvenstva u odbojci 2007. godine, organizaciju Europskog sveučilišnog prvenstva u bridžu 2009., Europskog sveučilišnog prvenstva u rukometu 2011., Svjetskog sveučilišnog prvenstva u bridžu 2014. te organizaciju Europskog sveučilišnog prvenstva u taekwondou 2015.

Uz navedeno, Riječki športski sveučilišni savez je uz podršku Sveučilišta u Rijeci, Grada Rijeke i Grada Zagreba bio domaćin Europskih sveučilišnih igara Rijeka-Zagreb 2016., najvećeg sportskog natjecanja ikad održanog u Republici Hrvatskoj. Na Igrama je sudjelovalo 5.408 studenata sportaša iz 40 europskih država, 388 sveučilišta i ukupno 862 sveučilišna tima.

Studenti su se natjecali u 23 sporta, uključujući prvi put i dva sporta za studente s invaliditetom (plivanje i stolni tenis). Osim sportskih natjecanja, studenti i posjetitelji imali su priliku sudjelovati u dnevnim popratnim aktivnostima kao što su kulturne manifestacije, zabavni program, koncerti, konferencije, kongresi i seminari te drugo.

Rijeka je ugostila natjecanja u vaterpolu, rukometu, košarci 3x3, judu, taekwondou, plivanju te plivanju za osobe s invaliditetom. Zagreb je ugostio natjecatelje u veslanju, ragbiju 7s, odbojci na pijesku, košarci, slobodnom penjanju, tenisu, nogometu, bridžu, futsalu, odbojci, badmintonu, šahu, golfu, stolnom tenisu i stolnom tenisu za osobe s invaliditetom.

Osim sportskih događaja Riječki športski sveučilišni savez je u svibnju 2010. godine organizirao i 1. Hrvatsku konferenciju o sveučilišnom sportu s međunarodnim sudjelovanjem i Regionalnu ministarsku konferenciju *Razvoj akademskog sporta u regiji* u veljači 2014. godine na kojoj su sudjelovali ministari Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Slovenije i Crne Gore.

Od ostalih sportsko promotivnih aktivnosti u 2016. godini treba izdvojiti suorganizaciju treking utrke **Akademski zec**, koja se održava u suradnji sa Zakladom Sveučilišta u Rijeci, a namijenjena je sudjelovanju svim članovima akademske zajednice, promociju studentskog sporta u kampu za bruceše **RIBROO** kojeg organizira Studentski zbor Sveučilišta u Rijeci, a koji je namijenjen studentima/icama koji su tek upisali fakultet kako bi se lakše prilagodili te upoznali sa svim aktivnostima koje se nude na Sveučilištu osim nastavnih te organizaciju Studentskog dana sporta u sklopu Student day festivala. Naši studenti također sudjeluju u utrci *Homo si teć*.

Također, Riječki športski sveučilišni savez je član i aktivno preko svojih predstavnika sudjeluje u radu sljedećih organizacija: Hrvatski akademski sportski savez (funkcije potpredsjednik i predsjednik Nadzornog odbora), European university sports association (funkcije članova Izvršnog odbora, Tehničke komisije i Studentske komisije), International university sports federation, Riječki sportski savez (član Izvršnog odbora), Zajednica sportova PGŽ-a (član Skupštine), Nacionalnog vijeća za sport Republike Hrvatske (član).

U 2016. godini najveći i najsigurniji izvor prihoda predstavlja stavka proračuna Ureda za sport Sveučilišta u Rijeci. Ured za sport, kao strukturalni dio Sveučilišta u Rijeci, osigurava organizacijsku i logističku podršku RŠSS-u u planiranju i provođenju navedenih projekata. Osim Ureda za sport sredstva se osiguravaju kroz suradnju s Hrvatskim akademskim sportskim savezom za podmirenje zajedničkih troškova i Riječkim sportskim savezom.

Jedan od projekata Sveučilišta u Rijeci, povezan sa sportom, je Institut za fizičku aktivnost, sportsku medicinu i zdravlje za koji je prostor, 13.407 m², osiguran u Kampusu na Trsatu. Osim zgrade namijenjene znanstveno-istraživačkom radu Institut će imati trodjelnu sportsku dvoranu za provođenje trenažanih i terapijskih procesa. Za ovaj projekt vrijedan 125 milijuna kuna već je ishodovana građevinska dozvola, a prijavljen je Ministarstvu znanosti i obrazovanja kao projekt u visokom stupnju gotovosti.

Institut je usmjeren ključnim područjima od znanstvenog i praktičnog interesa u unaprjeđenju sportske medicine, a kako bi funkcionirao kao nastavni i istraživački centar, Institut će obuhvatiti sportske terene i laboratorije iz više područja.

Objedinjeni sportski i znanstveno-istraživački kapaciteti osigurat će provedbu istraživanja kojima će se unaprijediti praksa u prevenciji bolesti lokomotornog, kardiovaskularnog i metaboličkog sustava, omogućit će primjenu novih modela rekreacijske aktivnosti, modifikaciju treninga profesionalnih sportaša, razvoj terapije pokretom i fizičkom aktivnošću posebnih skupina s tjelesnim oštećenjima i invladinošću te doprinijeti zdravstvenoj skrbi i kvaliteti života lokalne zajednice.

3.2. Stručni kadrovi

Zakonom o sportu Republike Hrvatske predviđeno je da fizičke osobe u sportu mogu biti sportaši, treneri, osobe osposobljene za rad u sportu (instruktori, voditelji i slično) te osobe koje sudjeluju u organiziranju i vođenju sportskog natjecanja i menadžeri u sportu. Trener je u smislu ovog zakona osoba koja programira i provodi sportsku pripremu, sportsku rekreaciju i sportsku poduku.

Međutim, trener je, prema brojnim autorima i radovima i osnovni kadar u sportu.

Prema Milanoviću, Čustonji i Jukiću², u posljednjih 20 godina zabilježen je nagli porast primjene znanstvenih metoda i spoznaja u sportskoj pripremi. Također, isti autori navode da bi se postupnim ublažavanjem očekivanja javnosti, a istovremenim pozitivnim pomacima u područjima školovanja i zapošljavanja trenera i ostalih stručnih kadrova u sportu osigurala (bi se) izvjesnija perspektiva hrvatskog sporta.

Upravo gore navedeni zaključak opisuje postupak koji Riječki sportski savez provodi kao dio strategije u području stručnog rada. Smatramo da su realna očekivanja kroz kvalitetno definiranje programa rada trenera, školovanje trenera kao i zapošljavanje trenera jedan od glavnih zadataka Riječkog sportskog saveza za stvaranje preduvjeta za bavljenje sportom.

Sam Zakon o sportu u Čl. 76. u kojem opisuje Javne potrebe za koje se sredstva osiguravaju iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a koje provode sportske zajednice (u slučaju Grada Rijeke Riječki sportski savez) u stavki pod rednim brojem

² Mihanović, Dragan, Čustonja, Zrinko i Jukić, Igor: Stručni kadrovi u sportu, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 2010., str. 3.

5. navodi „zapošljavanje osoba za obavljanje stručnih poslova u športu“. Za razliku od ostalih stavki navedenih u članku ova je aktivnost decidirano i jasno definirana Zakonom. Problem je, očekivano, u osiguravanju financijskih sredstava za realizaciju ovog programa kao i za realizaciju cjelokupnih javnih potreba budući da nisu jasno navedeni niti programski niti financijski minimumi za realizaciju programa.

Važno je napomenuti da je u Hrvatskoj, prema analizama iz prethodnog rada, tek približno 16% trenera u radnom odnosu, a 14% ima ugovore o djelu.

Ovako nedostatan broj se može objasniti činjenicom da u sportu trenerski posao doista obavlja velik broj volontera, ali i činjenicom da se dio naknade prema trenerima isplaćuje na druge načine. U tom kontekstu nije realno očekivati da će netko uložiti značajna financijska sredstva (više od 50.000 kuna za sveučilišni i više od 30.000 kuna za stručni studij) kako bi obavljao stručni rad u sportu bez odgovarajućeg radnog odnosa i naknade.

U posljednje dvije godine situacija se poboljšala budući su dostupni i programi stručnog osposobljavanja koji udovoljavaju propisima, a cijena im je prihvatljiva (7.000 kuna).

Važno je napomenuti da su u svim drugim poslovima vezanim za sport riješeni problemi zapošljavanja (suci, stručna administracija, menadžeri, profesionalni igrači, liječnici, djelatnici sportskih objekata i sl.) pa je teško shvatljivo da je onaj najvažniji segment, osobe koje rade s mladima i s vrhunskim sportašima, najmanje definiran (za razliku od ostalih društvenih djelatnosti).

U nedostatku jasno definiranih odredbi, sport se u Republici Hrvatskoj na lokalnim razinama razvijao nekoordinirano, pogotovo u većim gradovima čije sportske zajednice nisu udružene u niti jedno formalno tijelo, iako se pokazalo da su upravo programi koje provode i sufinanciraju te zajednice najveći i najznačajniji dio hrvatskog sporta (izuzmemo li programe nacionalnih selekcija koje provode nacionalni savezi). Sportske zajednice gradova su program zapošljavanja stručnog kadra provodile kroz izravno zapošljavanje trenera u sportskim zajednicama.

U sklopu Programa javnih potreba u sportu Grada Rijeke postoji aktivnost *Dodatni stručni rad* kojom se u stopostotnom (98.000 kuna) ili 50% iznosu (49.000 kuna) sufinancira stručni rad (jedna osoba u klubu). U ovom trenutku u program je uključeno 11 trenera čiji stručni rad se plaća u iznosu od 98.000 kuna godišnje za svakog, te 10 trenera koji su svaki ponaosob plaćeni 49.000 kuna godišnje.

Klubovima se sredstva za osobne dohotke navedenih trenera dostavljaju mjesečno te su obvezni financijski i programski pravdati utrošak dostavljenih im sredstava. Klubovi su zadovoljni ovim programom, a napredak je vidljiv što potvrđuju i godišnji izvještaji i povećanje kvalitete ili kvantitete rada. Ovim je programom još jednom istaknuto opredjeljenje Riječkog sportskog saveza prema važnosti stručnog rada u klubovima. Na ovaj način je postignuta sigurnost samog trenera te omogućen financijski i programski nadzor u klubovima.

Iako je naglasak stavljen na rad s mlađim kategorijama ovi su kadrovi nerijetko i savjetnici ostalim trenerima unutar kluba i/ili sportske grane te voditelji sportskih škola ili sportski savjetnici upravama. Smatramo vrlo važnom suradnju s klubovima budući da u suprotnom postoji mogućnost angažiranja trenera čiji rad nije usklađen sa sportskim programom kluba.

Na ovaj način je omogućeno upravljanje programima treninga i natjecanja pojedinih selekcija unutar kluba kroz izvrstan stručni kadar, omogućeni su kvalitetni termini čime se omogućava razvoj sportaša unutar kvalitetnih selekcija.

I ubuduće, u skladu s raspoloživim sredstvima, program *Dodatni stručni rad* je prioritetan i razvijat će se kroz ovakve ili slične modele. Uz to, u narednom razdoblju potrebno je razvijati program zapošljavanja novih stručnih kadrova u sportu. Osim samog zapošljavanja, educiranje i stvaranje novog, mladog stručnog kadra, je također prioritet za budućnost riječkog sporta.

Važnost je lokalne zajednice da provodi javne potrebe u sportu na lokalnoj razini, a jedan od najvažnijih elemenata bavljenja sportom je upravo stručni rad koji se u sport optimalno uključuje kroz program zapošljavanja trenera.

Treba napomenuti da su ostali segmenti sporta, kao što je servisiranje rada objekata, riješeni na odgovarajući način kroz zapošljavanje ili angažiranje vanjskih tvrtki i putem izravnog cjelokupnog financiranja iz Proračuna Grada Rijeke.

Bilo bi dobro sufinanciranjem u većem dijelu pokriti i one koji izvršavaju program sporta. Dodatne poticajne mjere za povećanje broja zaposlenih trenera u Rijeci i onih koji se izravno i neizravno sufinanciraju iz Proračuna Grada Rijeke pomogle bi budućem razvoju sporta i Rijeku svrstalo u vodeće gradove u RH u pogledu stručnog kadra u sportu.

3.3. Sportski objekti

Sportskim građevinama smatraju se uređene i opremljene površine i građevine u kojima se provode sportske djelatnosti, a koje osim općih uvjeta propisanih posebnim propisima za te građevine zadovoljavaju i posebne uvjete u skladu s odredbama Zakona o sportu. Javnim sportskim građevinama smatraju se građevine koje su u vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno u vlasništvu jedinica lokalne i područne samouprave, i Grada Zagreba te se trajno koriste u izvođenju programa javnih potreba u sportu.

Područje sportskih objekata veoma je važan segment u razvoju sporta i rekreacije građana te se planiranju i projektiranju, a naročito izgradnji sportske infrastrukture, treba posvetiti posebna pažnja.

U dijelu koji se odnosi na sportsku infrastrukturu Zakon o sportu je nedorečen i neprecizan. Nedostaje niz podzakonskih akata, pravilnika i smjernica za izgradnju i upravljanje sportskom infrastrukturom. Na snazi je Pravilnik o prostornim standardima, normativima te urbanističko-tehničkim uvjetima za planiranje mreže sportskih objekata iz 1991. godine (NN br. 38/91).

Jedan od osnovnih zadataka na nacionalnoj razini je hitno pristupiti izradi novih normativa i suvremenih standarda kojima bi pomogli, ali i obvezali projektante i izvođače prilikom projektiranja odnosno izgradnje objekata, zatim programere, planere i proizvođače opreme, kao i upravljače sportskim objektima.

Izrada Mreže sportskih objekata Grada Rijeke potreba je utvrđena člankom 6. Pravilnika. Tom bi se Mrežom utvrdilo stanje svih sportskih objekata u gradu te napravila analiza kao podloga za daljnje mjere. Konačan dokument bio bi podloga za strategijske i razvojne planove, a izrada Mreže počivala bi na analizi stanja postojeće infrastrukture, potreba sportaša i građana Rijeke te utvrđenih kriterija i standarda.

Sportska infrastruktura jedan je od osnovnih uvjeta za razvoj sporta i sportske rekreacije. Planiranju razvoja sportske infrastrukture u narednom razdoblju potrebno je pristupiti studiozno kako bi se i nadalje ostvarivao cilj što kvalitetnije izgradnje sportske infrastrukture usklađene sa stvarnim potrebama sporta i rekreacije u Rijeci

Potrebe naših građana svih dobnih kategorija možemo podijeliti na sport djece i mladih dakle mladih uzrasnih kategorija, natjecateljski sport i rekreaciju građana.

Izgradnja sportske infrastrukture u Rijeci vrlo je zahtjevna zadaća zbog, s jedne strane, vrlo skučenih prostornih mogućnosti, a s druge strane izgradnja je vrlo skupa radi postojeće konfiguracije terena i izgradnje pratećih sadržaja.

U izgradnju i rekonstrukciju sportskih objekata Grad Rijeka je u razdoblju od 2001.-2017. godine uložio 603.486.000 kuna. Tim investicijama znatno je poboljšana opremljenost i funkcionalnost postojećih objekata, a izgradnjom nove sportske infrastrukture – kompleks Bazeni Kantrida, kompleks Centar Zamet te Atletska dvorana Kantrida, Grad Rijeka dobio je reprezentativne sportske objekte. Također, uredile su se i dvorane za judo, streličarstvo i borilačke sportove kao i Otvoreno igralište Kampus. Prilikom gradnje novih objekata vodilo se računa da budu prilagođeni osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti. Kompleksi Bazeni Kantrida i Centar Zamet, Atletska dvorana Kantrida te Dvorana mladosti i Otvoreno igralište Kampus pokrivene su signalom gradskog besplatnog bežičnog pristupa internetu (*RIJEKA-FREE ACCESS*). Brzina bežičnog pristupa Internetu je do 100 Mbit/s sinkrono. Od Europskih sveučilišnih igara 2016. godine sustav je trajno unaprijeđen uvođenjem dodatne usluge – eduroam koja, uz autorizirani pristup, nudi veće funkcionalnosti bežičnog pristupa internetu posebno usmjerene učenicima, nastavnicima, studentima, profesorima i znanstvenicima.

Bazeni Kantrida su sportsko-rekreacijsko-zabavni kompleks otvoren 2008. godine, čija gradnja je završena sredinom 2011. godine. Rekonstrukcijom i nadogradnjom otvorenog olimpijskoga bazena uz samo more stvoren je kompleks s pet bazena različitih dimenzija. Pored bazena, osmišljen je i niz pratećih sadržaja pa Bazeni Kantrida danas nisu samo prostor za kvalitetnu pripremu i natjecanja sportaša, već i atraktivno mjesto za rekreaciju i zabavu. Kompleks je dobitnik svjetskih nagrada. Bazeni Kantrida uključuju Olimpijski bazen 1 (dvoransko plivalište) s jedinstvenim pomičnim krovom, potpuno rekonstruirani Olimpijski bazen 2 (otvoreno plivalište), bazen 25 m, dječji bazen te bazen za skokove u vodu. Bazeni koji služe za trening sportaša svih dobnih skupina i sportsku rekreaciju građana opremljeni su kako bi zadovoljili standarde najvećih natjecanja u vodenim sportovima. Kompleks se nalazi na samoj plaži Ploče koja je uređena sredinom lipnja 2011. godine, a na kojoj je kao dodatni sadržaj uređeno igralište za odbojku na pijesku. Iako je Kompleks prvenstveno sportski objekt, uz niz sadržaja za rekreaciju, opuštanje i zabavu nudi i javnu garažu s 150 parkirnih mjesta, caffè bar, restoran, fitness centar te poslovne prostore. Bazeni Kantrida od otvaranja do 31. prosinca 2017. godine bilježe ukupno 2.722.773 ulaza korisnika, a u 2017. godini 307.979 ulaza korisnika.

U rujnu 2009. godine otvoren je kompleks Centar Zamet, suvremeni javni kompleks u kojem se uz dvoranu nalaze knjižnica, ured Mjesnog odbora, brojni komercijalni sadržaji, javni trg i javna garaža te kompleks predstavlja društveni, sportski i poslovni centar zapadnog dijela Rijeke. Centar nudi raznolike prostore koji mogu poslužiti za organizaciju najzahtjevnijih sportskih dvoranskih natjecanja, koncerata, kongresa, javnih predavanja i različitih kulturnih programa. Možemo reći da novi prostor pruža nove mogućnosti za sve građane, a posebno sportaše, djecu, mlade i rekreativce, ali i poslovne subjekte. Centar Zamet dobitnik je i prestižne nagrade najpoznatijeg svjetskog arhitektonskog portala ArchDaily koji ga je proglasio najboljim u kategoriji sportskih građevina u sklopu natječaja *Building of the Year 2009*. Također, Centar Zamet dobitnik je pet nacionalnih nagrada i priznanja, te dvije međunarodne nagrade. Centar Zamet od otvaranja do 31. prosinca 2017. godine bilježi 438.029 ulaza korisnika, a u 2017. godini 80.975 ulaza korisnika.

Atletska dvorana Kantrida otvorena je u svibnju 2010. godine, a dio je Sportsko-rekreacijskog centra Kantrida. U prvom je redu namijenjena treningu atletičara i organizaciji dvoranskih sportskih natjecanja u atletici, ali i odvijanju ostalih sportskih i rekreativnih aktivnosti

poput rukometa, košarke, malog nogometa, aerobika, plesa, tenisa, badmintona i dr. U sklopu dvorane nalazi se i umjetna penjačka stijena visine 12 metara. Posebnost dvorane je parter prekriven tartanom, koji se proteže i cijelom dužinom spojnog mosta i vanjske terase. Atletska dvorana Kantrida od otvaranja 2010. godine do 31. prosinca 2018. godine bilježi 240.740 ulaza korisnika, a u 2017. godini 35.801 ulaza korisnika.

U istom razdoblju, uz izgradnju navedenih sportskih objekata, uložena su znatna sredstva u povećanje standarda i u ostalim sportskim objektima u vlasništvu Grada Rijeke.

Iako Rijeka u ovom trenutku raspolaže s respektabilnim brojem sportskih objekata, potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se osigurali još i gimnastička dvorana, dvorana za tenis, otvoreni objekt za strelčare, više školskih dvorana i otvorene površine za rekreaciju građana. S obzirom da se u objektima sporta prvenstveno odvijaju programi javnih potreba Grada Rijeke u sportu, odnosno prioritet pri korištenju objekata imaju sportske udruge, treba imati na umu i osiguranje sportskih objekata za sportsku rekreaciju građana. Jedan od dobrih primjera je Otvoreno igralište Kampus koje svakodnevno koristi velik broj građana i studenata.

U nastavku se detaljnije izlaže sportska infrastruktura u Rijeci i to: sportski objekti/prostori u vlasništvu Grada Rijeke i TD Rijeka sport, specifična sportska infrastruktura u funkciji nogometa, školske sportske dvorane i otvorena igrališta, otvorena igrališta za sportsku rekreaciju građana te sportske i sportsko-rekreacijske zone.

3.3.1. Sportski objekti i prostori u vlasništvu Grada Rijeke i TD Rijeka sport

Sukladno odredbama Izmjena i dopuna Zakona o sportu Grad Rijeka postao je vlasnikom sportskih objekata, a jedna od osnovnih zadaća jest vođenje brige o objektima sporta, odnosno o poslovima vezanim za gospodarenje, održavanje i izgradnju objekata od značenja za Grad Rijeku, a kojima Grad upravlja neposredno ili preko trgovačkog društva Rijeka sport d.o.o. u vlasništvu Grada. Ukupno se radi o radi o 38 sportskih objekata, odnosno prostora u kojima se provode usvojeni programi javnih potreba u sportu, a u vlasništvu su Grada Rijeke, odnosno Rijeka sporta d.o.o. Redovito se vodi briga o poboljšanju standarda, sigurnosti i funkcionalnosti objekata te možemo istaknuti da su u ovom trenutku na zavidnoj razini. Još uvijek, međutim, postoji prostor za daljnja poboljšanja.

Sportsku infrastrukturu u Rijeci dijelimo na sportske objekte/prostore u vlasništvu Grada Rijeke, školske sportske dvorane i otvorena igrališta, otvorena igrališta za sportsku rekreaciju građana te sportske i sportsko-rekreacijske zone.

Sukladno zakonskim propisima upravljanje javnim sportskim građevinama može se povjeriti i sportskim klubovima i savezima, sportskoj zajednici, ustanovama i trgovačkim društvima registriranim za obavljanje sportske djelatnosti i održavanja sportskih građevina. Grad Rijeka ima u vlasništvu slijedeće sportske objekte, koje je povjerio sportskim udrugama i savezima na korištenje:

- Veslački dom Delta,
- Košarkaška dvorana Brajda,
- Tenis centar Marčeljeva Draga,
- Tenis igralište Kozala,
- Tenis centar Pećine,
- Stolnoteniska dvorana Kvarner,
- Streljana Drenova,
- Streljana Papirničar,
- SRC Sušak,

- SRC Zamet,
- Prostorije Ski kluba Rijeka,
- Prostorije Riječkog sportskog saveza,
- Šahovski dom Brajda,
- Dvorana Kick-boxing klub Sušak,
- Prostorije Boksачkog kluba Rijeka (Baračeva i Manzonijeva),
- Bočalište Brajda,
- Sklonište Drenova,
- Prostorije Biciklističkog kluba Rijeka,
- Malonogometno igralište Pehlin,
- Malonogometno igralište Grbci,
- Prostorije Streličarskog kluba Rijeka,
- Igralište Androv breg i
- Igralište odbojke na pijesku Kantrida.

U suradnji s udrugama i savezima Grad Rijeka vodi brigu o redovnom poslovanju objekata, održavanju i poboljšanju standarda i funkcionalnosti postojećih objekata te poboljšavanju sportske infrastrukture kroz rekonstrukcije, proširenja i opremanja objekata.

Gradska tvrtka Rijeka sport d.o.o., registrirana je za upravljanje, održavanje i izgradnju sportskih objekata te upravlja s devet objekata koji su u vlasništvu Grada Rijeka:

- Dvorana Mladosti,
- Dvorana *Dinko Lukarić*,
- SRC 3. maj,
- SRC Belveder,
- SRC Mlaka,
- Bazeni Kantrida,
- Stadion Kantrida,
- Nogometno igralište Krimeja,
- Nogometno igralište *Robert Komen*,
- Bočarski centar Podvežica,
- Otvoreno igralište Kampus i
- Dvorana za borilačke sportove Sušak,

Također, Rijeka sport upravlja i s tri objekta koje je izgradilo Društvo:

- Centar Zamet,
- Atletska dvorana Kantrida
- Bazen za skokove u vodu u kompleksu Bazeni Kantrida.

Svakako je važno istaknuti da se prilikom gradnje novih objekata velika pažnja posvećivala svim korisnicima: djeci, mladima, rekreativcima, umirovljenicima, osobama s invaliditetom i sportašima. Gradnjom je potvrđena arhitektonska funkcionalnost u službi korisnika, ali i prilagođenost objekata najvišim standardima za sportska natjecanja koja se ogledaju u tehnološkoj i tehničkoj prilagodbi.

Potvrda tome je povećanje broja sportskih klubova i drugih udruga koje okupljaju socijalno ugrožene skupine te nacionalnih i međunarodnih natjecanja. Povećanje je vidljivo i u razvoju sportske rekreacije što kroz individualno korištenje objekata (Bazeni Kantrida i Atletska dvorana Kantrida), a što kroz organizirani način programa (udruge, razne institucije) i to u svim objektima kojima upravlja Rijeka sport. Udruge su učinile i iskorake u korištenju prostora pa se tako za sportsku rekreaciju koriste ne samo prostori u zatvorenom dijelu objekata, već i na trgovima, sunčalištima, plažama i sl.

Grad Rijeka i Rijeka sport napravili su iskorak prilikom gradnje obraćajući pozornost na funkcionalnost pa se tako polivalentnost ogleda u organizaciji ne samo sportskih već i drugih manifestacija kao što su koncerti, kongresi, seminari, konferencije i drugo što vodi ka financijskoj održivosti objekata.

Troškovi poslovanja i troškovi za redovan rad objekata kojima upravlja Rijeka sport d.o.o., sufinancirani su iz Proračuna Grada Rijeke kao i kod ostalih objekata kojima i dalje upravlja Odjel za sport i tehničku kulturu. Također, Rijeka sport financira se putem ostvarenih komercijalnih prihoda kroz najam sportskih, kongresnih i ostalih prostora na nacionalnom i međunarodnom tržištu, prodajom ulaznica za razne usluge i dr.

3.3.2. Specifična sportska infrastruktura u funkciji nogometa

Uređenje nogometnih terena s umjetnim travnjacima, uz iskazani interes privatnog sektora za ulaganjem u nogometnu infrastrukturu, proteklih su godina snažno utjecali na povećanje broja mladih koji se bave nogometom i na daljnji rast zanimanja za taj sport. Pritom treba naglasiti da u Hrvatskoj ne postoji gotov model s rješenjima već se uzori mogu naći samo u zemljama s razvijenom sportskom infrastrukturom.

Uzimajući pritom u obzir i postrožene kriterije UEFA-e za licenciranje nogometnih objekata, Grad Rijeka je sagledao situaciju i zaključio kako je upravo nogomet sport koji iziskuje naredni investicijski ciklus u rekonstrukciju/izgradnju nogometnih kapaciteta pri čemu bi se zahvat u prostoru odnosio na lokaciju postojećeg Stadiona Kantrida i prostore koji bi udovoljiti potrebama izgradnje nogometnog kampa, te potrebama zasebnog atletskog stadiona, budući atletika kao jedan od temeljnih sportova, svakako zaslužuje zasebni objekt.

Početak 2001. godine Grad Rijeka analizirao je stanje tadašnjih nogometnih igrališta sa zemljanom podlogom. Utvrđeno je da su podloge igrališta u lošem stanju (neravnost završne podloge, loša drenaža, visoki troškovi uređenja, dugačako razdoblje izvođenja radova na tekućem održavanju, što je smanjivalo vrijeme korištenja samih igrališta za trening i natjecanja, učestalost prigovora povjerenstva za licenciranje igrališta i dr.) te je donesen Akcijski plan za poboljšanje uvjeta za odvijanje nogometnih utakmica i treninga, odnosno odluka da se postave podloge od sintetičkih materijala - umjetni travnjaci.

Umjetna trava postavljena je na sljedećim nogometnim igralištima:

- Nogometno igralište *Robert Komen*, uređeno i dano na korištenje početkom 2003. godine,
- Nogometno igralište *SRC Belveder*, uređeno i dano na korištenje početkom 2004. godine,
- Malonogometno igralište uz OŠ *Gornja Vežica*,
- Malonogometno igralište uz OŠ *Srdoči*,
- Malonogometno igralište uz OŠ *Drenova*,
- Malonogometno igralište uz MO *Grbci* i
- Pomoćno igralište *Stadiona Kantrida*, uređeno i dano na korištenje početkom 2005. godine.

Činjenica da su na navedenim igralištima klubovi provodili uglavnom treninge i natjecanja mladih uzrasnih kategorija i amaterskih seniorskih ekipa u nižerazrednim natjecanjima utjecala je na odabir umjetne trave koja u potpunosti udovoljava namjeni školovanja mladih nogometaša. Grad Rijeka je među prvima u Hrvatskoj postavio sintetičke podloge sa završnim slojem od ekološkog gumenog materijala, uz udovoljavanje svih preporuka UEFA i FIFE za umjetne travnjake. Postavljanjem umjetnih travnjaka Grad Rijeka je omogućio korisnicima navedenih objekata značajno povećanje broja sati korištenja u odnosu na ranije razdoblje,

odnosno godišnji fond od 3.500 sati korištenja što je dnevno 10-12 sati korištenja svakog objekta. To je doprinijelo značajnom povećanju broja korisnika – sportaša, članova mlađih uzrasnih kategorija, i povećanju broja nogometnih klubova u Rijeci.

S druge strane, ovako značajan porast broja nogometaša i klubova doveo je do prekomjernog korištenja nogometnih igrališta sa sintetičkom podlogom i potrebe njihove zamjene pa je Grad Rijeka podloge zamijenio. Ponovno je, među prvima u Hrvatskoj, Grad Rijeka umjetnu travu na pomoćnom igralištu *Stadiona Kantrida* zamijenio postavljajući umjetnu travu najnovije generacije, za koje dobiva certifikat II zvjezdice UEFA-e. Riječ je o podlozi na kojoj se u pojedinim državama odigravaju službene utakmice nacionalnih prvenstava (primjerice u Austriji i Francuskoj). Temeljem Sporazuma s HNK *Rijeka* tijekom 2013. godine zamijenjena je i sintetička podloga na Nogometnom igralištu *Robert Komen*, financirana od strane kluba, dok je Grad Rijeka preuzeo troškove uređenja podloge i prelaganja kolektora, kao i uređenja pratećeg objekta kako bi se poboljšala funkcionalnost sportskog objekta (povećanje broja svlačionica i njihovo uređenje). Grad Rijeka je 2014. godine zamijenio sintetičku podlogu i trećeg objekta – nogometnog igrališta u okviru SRC *Belveder*, uz ishođenje najvišeg FIFA-inog certifikata II zvjezdice. Istovremeno, izrazita pozornost posvećena je sigurnosti korisnika postavljanjem zaštite na betonskim zidovima i ograda na propisanu udaljenost.

U pogledu samog *Stadiona Kantrida*, u prošlosti se udovoljavalo zahtjevima HNK *Rijeke*, ulaganjem u podizanje standarda sukladno zahtjevima Hrvatskog nogometnog saveza za udovoljavanje infrastrukturnim kriterijima za natjecanja u I HNL i UEFA ligi. Obzirom na navedeno, zamijenjen je razglas i cjelokupna rasvjeta te postavljeno rezervno napajanje putem motornih agregata, rekonstruirana je trafostanica, a na izričit zahtjev HNK *Rijeka* zamijenjen je prirodni travnjak. Također, u proteklom razdoblju uređena je i teretana, svlačionice za mlađe uzrasne kategorije kao i sanitarije te postavljena tribina za posjetitelje na pomoćnom igralištu.

Radovi na zamjeni prirodnog travnjaka sadržavali su potpunu izmjenu posteljice, izradu drenažnog sustava, ugradnju sustava navodnjavanja s automatskim podiznim prskalicama te nabavu strojeva za održavanje i tretiranje. Navedene radove su izvele specijalizirane tvrtke, a sam travnati busen je nabavljen od renomiranog njemačkog proizvođača HORSTSCHWAB, koji isti busen isporučuje na stadione diljem Europe.

Nogometno igralište *Krimeja* jedino je igralište uz *Stadion Kantrida* u vlasništvu Grada Rijeka koje ima prirodnu travu. Igralište koriste svi uzrasti NK *Orijenta* i ŽNK *Jackpota* i to za treninge i natjecanja. Kako bi klubovi kontinuirano radili tijekom cijele godine Grad Rijeka je 2009. godine rekonstruirao rasvjetu igrališta i omogućio korištenje igrališta u večernjim satima i u zimskom razdoblju. Povećanim korištenjem zimi, prirodni se travnjak oštećuje, a valja reći da je zahvate na obnavljanju moguće vršiti jedino u vegetacijskom razdoblju (u proljeće).

U 2013. godini glavni teren na *Stadionu Kantrida* bio je iskorišten 229,6 sati, a koristilo ga je 4.447 korisnika. Koristio se za treninge HNK *Rijeka* – Seniori te za utakmice nacionalne lige i Kupa, Kvarnerske rivijere – juniori, UEFA natjecanje. Iste godine pomoćni teren na *Stadionu Kantrida* bio je iskorišten 2.874 sati, a koristilo ga je 57.940 korisnika. Pomoćni teren su koristili mnogi nogometni klubovi kako za treninge tako i za utakmice.

Zaključno, Grad Rijeka je u gradske nogometne terene i objekte u razdoblju od 2004. do 2013. godine uložio, što s naslova redovnog rada objekata, što kroz realizirane investicije, proračunska sredstva u ukupnom iznosu od preko 87 milijuna kuna.

Prihvaćajući privatnu inicijativu i prepoznajući da je HNK *Rijeka* sportski kolektiv od velike važnosti za Rijeku i Riječane, ali i za širu regiju, Grad Rijeka se 2014. godine aktivno uključio u projekt izgradnje Nogometnog kampa na Rujevici i pripreme za gradnju novog *Stadiona Kantrida*. Grad Rijeka sudjelovao je u svim aktivnostima gradnje sportskog kompleksa na Rujevici koji se prostire na 70 tisuća četvornih metara, s glavnim stadionom kapaciteta 8.200 mjesta i šest trening

igrališta. Kompleks na Rujevici, otvoren u kolovozu 2015. godine, sagrađen je u samo 10 mjeseci, s tim da je u ljeto 2017. godine izgrađena i sjeverna tribina te je kapacitet povećan na sadašnjih 8.500 mjesta čime su zadovoljeni kriteriji UEFA-e. Te je godine HNK *Rijeka* osvojila dvostruku krunu – postala je prvak Hrvatske nogometne lige i osvojila Hrvatski nogometni kup te se plasirala u playoff Lige prvaka i potom igrala u Europskoj ligi.

U investiciji vrijednoj 19 milijuna eura Grad Rijeka sudjelovao je omogućivši investitoru otkup 45.000 m² gradskog zemljišta ukupne vrijednosti 19,9 milijuna kuna, koordinirao projekte, upravne i tehničke poslove, pokrenuo postupke izvlaštenja za izgradnju potrebnih prometnica i pristupne ceste Nogometnom kampu u vrijednosti 380 tisuća kuna te potom s 1,8 milijuna kuna financirao izgradnju prve dionice pristupne ceste od čvora Pilepići do ulaza u Nogometni kamp.

Sagledavajući razvojne potrebe sportske infrastrukture, sportsko-rekreacijska područja Rujevica i Kantrida uključena su i u ciljane izmjene Prostornog plana uređenja i Generalnog urbanističkog plana Grada Rijeke čime su osigurani bolji prostorni odnosi koji omogućavaju daljnje proširenje kompleksa Rujevica, odnosno izgradnju na sportsko-rekreacijskom području Kantrida kako kapitalnih sportskih građevina tako i objekata pratećih sadržaja u priobalnom području.

Izgradnjom nogometnog kampa na Rujevici stekli su se primjereni uvjeti za omasovljenje Škole nogometa i rad s djecom i mladima i izvan granica Rijeke, kao i prostorne mogućnosti za prihvaćanje raznovrsnih sportskih događanja koji će doprinosti promociji Grada Rijeke. Istodobno, povećan je broj nogometnih terena u Rijeci namijenjenih ne samo aktivnostima HNK *Rijeka*, već i terena namijenjenih provedbi cjelokupnog Programa javnih potreba u sportu za riječke sportske udruge koje provode Program.

Valja naglasiti da su opće okolnosti određene višegodišnjom ekonomsko-financijskom krizom u Hrvatskoj, a što se i dalje održava na proračunska kretanja u Gradu Rijeci, uvjetovale da Grad Rijeka preispita model daljnjeg razvoja gradske mreže sportskih objekata, odnosno izgradnje novih i rekonstrukciju postojećih sportskih objekata, a što je nužno potrebno obzirom na pojačani interes građana za bavljenje sportom, posebno nogometom.

Grad Rijeka drži najprimjerenijim rješenjem prikloniti se novim modelima, trenutno prisutnim u EU, budući Grad Rijeka kao ni druge europske sredine više nije u mogućnosti proračunskim sredstvima samostalno realizirati nove investicijske projekte u sportu. Stoga se partnerstvo s privatnim sektorom nameće kao logično rješenje pod uvjetom da postoji interes privatnog sektora.

Pritom partnerstvo mora biti usmjereno na razvoj sporta poticanjem sinergije Grada Rijeke kao jedinice lokalne samouprave i privatnog poduzetništva u izgradnji novih i rekonstrukciji postojećih sportskih objekata.

Novi modeli izgradnje i rekonstrukcije sportske infrastrukture odnosno sportskih objekata, koji su od zajedničkog javnog interesa, u sinergiji sa privatnim sektorom uz postojanje interesa privatne inicijative, svoje uporište nalaze kako u Zakonu o sportu, tako i u Strategiji razvoja Grada Rijeke za razdoblje 2014.-2020. godine.

Zakon o sportu već u svojem prvom članku utvrđuje da se u Republici Hrvatskoj razvoj sporta potiče, između ostalog, izgradnjom sportskih građevina te stimuliranjem partnerstva s privatnim poduzetništvom, dok se člankom 67. utvrđuje, između ostalog, da se izgradnja sportskih građevina potiče ulaganjem privatnih osoba te poticanjem partnerstva s privatnim poduzetništvom.

Strategijom razvoja Grada Rijeke utvrđeno je da će Grad Rijeka u svrhu izgradnje sportskih objekata koji su od zajedničkog javnog interesa, a za koje postoji interes privatne inicijative, privatnom sektoru pružiti svu potrebnu tehničku i stručnu pomoć, uz vođenje brige o poboljšanju standarda, sigurnosti i funkcionalnosti objekata koje je na zavidnoj razini, no uz navođenje stava da isto treba dalje poboljšati, sve u korist sportaša i korisnika. Također, Strategijom je jasno naznačeno da je temeljni cilj politike sporta u Gradu Rijeci uključivanje što većeg broja građana, pogotovo djece i mladih, u sportsko-rekreacijske programe.

Iz navedenog se može zaključiti da zakonski i strateški okvir u potpunosti podržavaju rekonstrukciju sportske infrastrukture putem uključivanja privatnog sektora.

3.3.3. Školske sportske dvorane i otvorena igrališta

Školske sportske dvorane i otvorena školska igrališta prvenstveno služe za zadovoljavanje potreba održavanja nastave tjelesne i zdravstvene kulture, zatim izvannastavnih aktivnosti učenika te u večernjim satima za potrebe sporta i rekreacije.

Rijeka ima 29 objekata/prostora osnovnog školstva (23 osnove škole, 3 područne škole, 2 objekta Centra za odgoj i obrazovanje, te odgojno obrazovna djelatnost u sklopu dječje bolnice Kantrida) od kojih pet objekata nema sportsku dvoranu, 13 ima sportske dvorane veličine do 200 m² (učionice pretvorene u dvorane), tri ima zadovoljavajuće sportske dvorane veličine od 200 do 500 m², te tri osnovne škole (Srdoči, Pehlin i Brajda) imaju u potpunosti zadovoljavajuće sportske dvorane. 11 osnovnih škola nema svlačionice s tuševima jer ih je zbog ograničenog prostora nemoguće izgraditi.

U zadnjih pet godina u potpunosti su sanirane četiri dvorane osnovnih škola (OŠ Vežica, OŠ Brajda, OŠ Srdoči i OŠ Dolac) i nastojat će se, a u okviru dostatnih proračunskih sredstava, i dalje ulagati u obnovu dvorana.

Za cjelovito uređenje školskih dvorana te temeljitu obnovu njihove opreme, sprava i rekvizita potrebno je osigurati znantna financijska sredstva. Takvim bi se planskim i sustavnim opremanjem, izgradnjom te dogradnjom i obnovom postojećih dvorana, dobili suvremeni školski sportski prostori s modernom opremom.

Od 23 osnovne škole dvije (OŠ Dolac i OŠ Nikola Tesla) nemaju otvoreno igralište. Od ostalih, devet škola ima igrališta veličine rukometnog igrališta i veće, a preostale imaju igrališta manjih dimenzija. Za poboljšanje stanja samih igrališta potrebno je obnoviti podloge, rasvjetu i opremu igrališta.

Od 20 srednjih škola tri škole nemaju sportsku dvoranu, osam ima sportske dvorane veličine do 200 m², devet ima zadovoljavajuće sportske dvorane veličine od 200 do 500 m², a jedna srednja škola (Prva sušačka hrvatska gimnazija) ima zadovoljavajuću sportsku dvoranu. Treba napomenuti da riječke srednje škole imaju ukupno 11 sportskih dvorana, od kojih četiri dvorane dijele dvije ili tri srednje škole, koje su na istoj adresi. 50% srednjih škola u Rijeci imaju otvoreno školsko igralište.

3.3.4. Otvorena igrališta za rekreaciju građana

U mnogim mjesnim odborima Grada Rijeke postoje otvorena igrališta za svakodnevnu rekreaciju građana

Veći investicijski zahvati uređenja poboljšali bi uvjete za rekreacijsko bavljenje sportom u tim zonama, a više prateće opreme i uređenje površina privuklo bi više građana, naročito mlađe uzrasne kategorije.

Uz otvorena igrališta na području grada postoji 28 boćališta od čega je 18 boćališta namijenjeno sportu i rekreaciji, dok preostalih 10 boćališta služi prvenstveno za rekreaciju građana, najčešće starije životne dobi.

Također treba napomenuti da su za rekreaciju građana postavljene fitness sprave za vježbanje na deset lokacija u parkovima, uz dječja igrališta te na plaži Grčevo i šetnici na Kostabeli.

Grad Rijeka će se putem mjesne samouprave u idućem razdoblju zalagati za uređenje javnih površina u različitim područjima grada, a u cilju što masovnijeg bavljenja rekreacijom građana, a posebno mladih.

3.3.5. Sportske i sportsko-rekreacijske zone u Rijeci

Na području Rijeke ima ukupno 17 područja planiranih za sportsku namjenu (R1) sveukupne površine 474.421 m², odnosno 3,69 m²/stanovniku (osnova: 128.624 stanovnika Rijeke prema popisu 2011. godine).

Na području Rijeke ima i ukupno 18 područja planiranih za rekreacijsku namjenu (R2) sveukupne površine 702.251 m², odnosno 5,50 m²/stanovniku (osnova: 128.624 stanovnika Rijeke prema popisu 2011. godine).

Uz navedena područja u Rijeci imamo i pet područja planiranih za rekreacijsku namjenu – kupalište (R3) sveukupne površine 155.646 m², odnosno 1,20 m²/stanovniku (osnova: 128.624 stanovnika Rijeke prema popisu 2011. godine).

3.4. Financiranje

Osnovni cilj svih sportskih organizacija je osigurati svakom pojedincu jednake mogućnosti bavljenja sportom bez obzira na njegov materijalni, socijalni, vjerski ili bilo koji drugi status. Sport je jedna od rijetkih društvenih djelatnosti koja služi kao alat za integraciju i socijalnu rehabilitaciju svih ugroženih skupina. Stoga je financiranje sporta iz javnih izvora vrlo bitno jer jedino ono može pružiti jednake mogućnosti za bavljenje sportom svim građanima.

Pitanje financiranja sporta iznimno je važno za daljnji razvoj sporta u našoj zemlji. Sustav financiranja sporta u Hrvatskoj odgovara tzv. mješovitom modelu financiranja.

Ovaj model financiranja sporta prisutan je u svim zemljama Europske unije. U njemu su kao tri ravnopravna izvora financiranja, ali ne nužno u jednakim iznosima, građani, proračunski izvori (državni proračun i proračuni jedinica lokalne i regionalne vlasti), gospodarstvo (sponzorstvo, mediji, televizijska prava i sl.).

Glavni izvor financiranja sporta jesu korisnici sportskih usluga, tj. građani, bilo kao gledatelji sportskih događanja, sudionici u sportskim aktivnostima ili potrošači proizvoda sportske industrije. Građani sudjeluju u financiranju sporta kupnjom ulaznica za sportska događanja, uplaćivanjem članarina sportskim klubovima, plaćanjem naknada za korištenje sportskih objekata i površina, plaćanjem članarina ili naknada pružateljima usluga tjelesnoga vježbanja, sudjelovanjem u igrama na sreću i sportskim klađenjem, kupovanjem televizijskih prijenosa sportskih događanja (tzv. pay-per-view ili slični sustavi), kupovanjem proizvoda

sportske industrije (sportska oprema, odjeća, obuća i rekviziti), a u nekim slučajevima i kupnjom sportskih novina, listova, časopisa i magazina.

Sa spremnošću građana da potroše dio svojih kućnih proračuna na sport i proizvode koji se vežu uz sport usko su povezana sponzorstva u sportu i prodaja televizijskih prava na sportske događaje. Iako je udio gospodarstva (sponzorstva i televizijska prava) u financiranju sporta znatan, on se najvećim dijelom odnosi na vrhunski sport, odnosno izravne koristi od tog vida financiranja nema sport u cjelini.

Udio sponzorstava u sportu se posljednjih godina, u odnosu na televizijska prava, smanjuje. U mješovitom modelu financiranja sporta kao vrlo važan izvor javljaju se proračunska sredstva koja su namijenjena sportu, odnosno, najčešće sportskim organizacijama. U proračunskim sredstvima financiranja sporta puno veći udio imaju, u pravilu, proračuni lokalnih i regionalnih vlasti, dok državni ili središnji proračuni, u pravilu, imaju manje istaknutu ulogu.

U federalnim i snažnije decentraliziranim zemljama (npr. Njemačka, Velika Britanija, Švicarska, skandinavske zemlje ili SAD), državni proračuni razmjerno malo sudjeluju ili, kao u ekstremnom slučaju SAD, uopće ne sudjeluju u financiranju sporta.

U zemljama s centraliziranim sustavom sporta (Francuska, Italija, Mađarska i dr.), sredstva iz državnoga proračuna znatnije sudjeluju u financiranju sporta (detaljniji podaci izneseni su kasnije u poglavlju o iskustvima drugih zemalja). Međutim, i u jednom i u drugom slučaju sredstva koja se izdvajaju iz državnoga proračuna dominantno dolaze iz igara na sreću i sportskoga klađenja (Andreff&Szymanski, 2006).

S druge strane, javna se potpora, osim izravnih izdvajanja iz proračuna, javlja i u mnogim drugim oblicima koji također predstavljaju financijsku potporu sportu (European Commission, 2007): posebne porezne stope, zajmovi s nižim kamatnim stopama, jamstva s nižim naknadama, javno financiranje sportskih objekata, davanje na korištenje javnih gradskih objekata privatnim klubovima ili institucijama po nižim cijenama, iznajmljivanje sportskih objekata javnih subjekata po nižim cijenama, lokalne zajednice snose troškove konstrukcije ili obnove sportskih objekata, prodaja zemljišta po nižim cijenama ili donacija ili zamjena zemljišta za sportske objekte i slično.

Model financiranja sporta u Hrvatskoj ne razlikuje se značajno od onoga u Europi, a reguliran je Zakonom o sportu (čl. 74), i to na sljedeći način:

- „osnovu financiranja sporta čine prihodi koje pravne i fizičke osobe, koje obavljaju sportsku djelatnost, ostvare obavljanjem sportske djelatnosti, članarine koje ostvaruju sportske udruge, dio prihoda od priređivanja igara na sreću i sredstva kojima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grad Zagreb i država pomažu obavljanje sportske djelatnosti;
- Republika Hrvatska, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grad Zagreb utvrđuju javne potrebe u sportu i za njihovo ostvarivanje osiguravaju financijska sredstva iz svojih proračuna u skladu s ovim Zakonom.“

Zadatak države te jedinica lokalnih i područnih samouprava jest da pomažu obavljanje sportske djelatnosti i to time što utvrđuju, a zatim i osiguravaju financijska sredstva za podmirivanje javnih potreba u sportu. Javne su potrebe u sportu na državnoj razini identificirane Zakonom o sportu (čl. 75). Ne razlikuju se znatno ni potrebe u sportu za koje se sredstva osiguravaju iz jedinica lokalne i područne samouprave i Grada Zagreba, a također su određeni Zakonom o sportu (čl. 76).

Jasno je, dakle, da se samo određene, javne potrebe u sportu, financiraju iz proračunskih izvora. Sve ostale sportske aktivnosti financiraju se iz prihoda koje mogu ostvarivati fizičke i pravne osobe u sustavu sportskih djelatnosti, a koji su prihodi definirani već spomenutim Zakonom o sportu.³

U studiji pod nazivom *Study on the funding of grass roots sports in the EU* (2011), koja sadržava detaljne podatke za svaku državu članicu EU, uključujući i podatke o profesionalnom sportu predstavljen je pregled usporedivih i ujednačenih podataka o sportu po državama, te pregled odabranih sustava financiranja sporta u državama EU (Austriji, Njemačkoj, Danskoj, Švedskoj, Češkoj, Mađarskoj i Sloveniji). Zaključeno je kako postoji više vrsta izvora financiranja, a države se, prema zajedničkim obilježjima modela financiranja, mogu svrstati u nekoliko skupina, ovisno o tome prevladavaju li javni ili privatni izvori financiranja, kako se koriste prihodi od igara na sreću, kolika je razina volonterskog doprinosa, jesu li, i u kojoj mjeri, predviđene porezne olakšice te postoje li neke druge specifičnosti sustava.

Najveći dio javnog financiranja sporta u Hrvatskoj ostvaruje se na lokalnoj razini. Stoga je važno pitanje je li postojeći teritorijalni ustroj u RH dobra podloga za učinkovito financiranje, tj. imaju li JLPS financijske mogućnosti za ispunjavanje svih javnih potreba u sportu. Osnovna obilježja lokalne razine u Hrvatskoj jesu rascjepkanost, velike razlike u broju stanovnika i razvijenosti među pojedinim JLPS.⁴

Analiza trenutnog stanja pokazuje da Grad Rijeka, u skladu sa Zakonom o sportu, sredstva kojima se sufinanciraju sportske djelatnosti planira i izdvaja u Proračunu Grada Rijeke. Odlukom o ustrojstvu upravnih tijela Grada Rijeke ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 46/12) određeno je da se u Odjelu za sport i tehničku kulturu: osiguravaju lokalne potrebe stanovnika u području sporta i tehničke kulture, vodi briga o gradskim objektima sporta i tehničke kulture, u suradnji s drugim upravnim tijelima Grada Rijeke osmišljava i planira razvoj mreže objekata, sporta i tehničke kulture i provode zajedničke aktivnosti na gradskim projektima, obavljaju stručni poslovi u svezi sportskih manifestacija i manifestacija u tehničkoj kulturi od značenja za Grad, provodi poslovna suradnja sa Riječkim sportskim savezom, Zajednicom tehničke kulture grada Rijeke kao krovnim udrugama u sportu i tehničkoj kulturi te trgovačkim društvom u vlasništvu Grada Rijeke Rijeka sport d.o.o. za upravljanje, održavanje i izgradnju sportskih i drugih objekata. Prilog 6.

Poslovi osiguravanja lokalnih potreba stanovnika u području sporta i tehničke kulture obuhvaćaju poslove i zadaće u svezi s programom javnih potreba Grada Rijeke u sportu i tehničkoj kulturi, raspodjelom sredstava gradskog proračuna koja su po namjeni i iznosima odobrena za navedene programe, kriterijima za programiranje, načinom i uvjetima raspoređivanja, načinom dodjele, praćenjem i nadzorom izvršenja programa javnih potreba te praćenjem korištenja i utroška sredstava Proračuna Grada Rijeke namijenjenih za provedbu programa javnih potreba, skrbi o stručnom radu te obrazovnoj i informacijskoj djelatnosti u funkciji realizacije programa javnih potreba. Vođenje brige o objektima sporta i tehničke kulture obuhvaća predlaganje namjene i načina korištenja objekata namijenjenih sportu i tehničkoj kulturi te nadzor korištenja istih. Osmišljavanje i planiranje razvoja mreže objekata sporta i tehničke kulture te aktivnosti na gradskim projektima Odjel provodi u suradnji s drugim tijelima.

Stručni poslovi u svezi sportskih manifestacija i manifestacija u tehničkoj kulturi od značaja za Grad obuhvaćaju poslove usmjerene ka uspješnoj realizaciji navedenih manifestacija. Poslovna suradnja s Riječkim sportskim savezom i Zajednicom tehničke kulture Rijeka te trgovačkim društvom Rijeka sport obuhvaća sve poslove usmjerene ka uspješnoj i zakonitoj provedbi programa javnih potreba u sportu i tehničkoj kulturi te

³ Temeljna načela razvoja sporta, Nacionalno vijeće za sport RH,

⁴ Financiranje sporta u Republici Hrvatskoj s usporednim prikazom financiranja u Europskoj uniji

osiguravanju uvjeta potrebnih za održavanje programa u objektima sporta i tehničke kulture u vlasništvu Grada.⁵

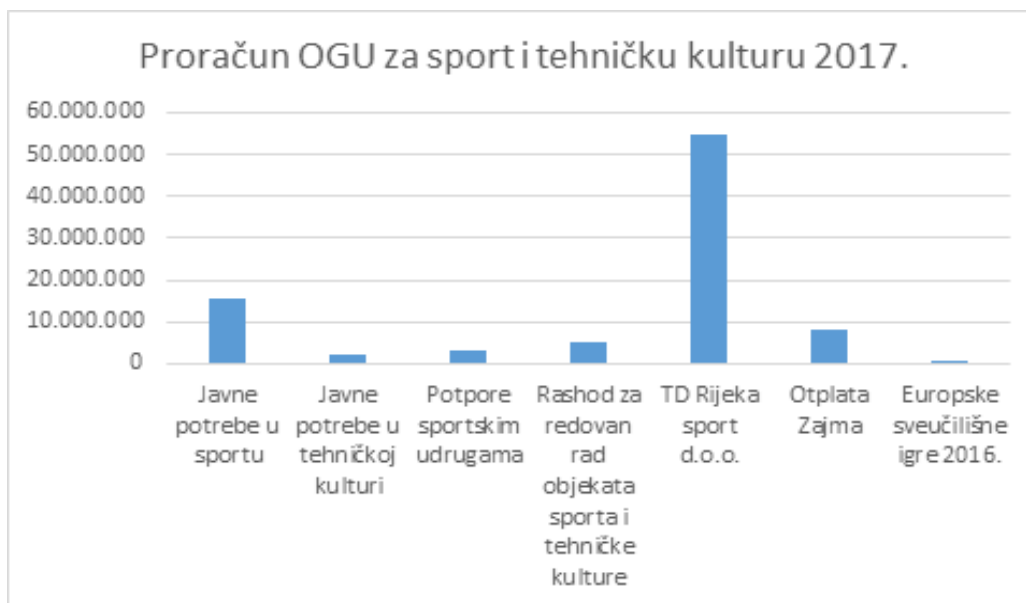
Tablica 10. Proračun Grada Rijeke – Odjela za sport i tehničku kulturu u 2017. godini (u kunama)

Javne potrebe u sportu	15.541.000
Javne potrebe u tehničkoj kulturi	2.420.000
Potpore sportskim udrugama	3.150.000
Rashod za redovan rad objekata sporta i tehničke kulture	5.378.000
TD Rijeka sport d.o.o.	54.941.000
Otplata Zajma	7.909.000
Europske sveučilišne igre 2016.	200.000
Grad Rijeka – Odjel za sport i tehničku kulturu – UKUPNO	89.539.000

Izvor: Grad Rijeka

Grafikon 1. Proračun Grada Rijeke – Odjela gradske uprave za sport i tehničku kulturu u 2017. godini (u kunama)

⁵ Prijedlog proračuna Grada Rijeke za 2017. godinu i projekcija za 2018. i 2019. godinu

Izvor: Grad Rijeka

Najveći iznos proračuna raspoređen je na TD Rijeka sport od kojih se 40.164.000 kuna odnosi na troškove poslovanja i troškova za redovan rad objekata, dok se preostali iznos odnosi na otplatu kredita za izgradnju sportskih objekata. Sportska infrastruktura u Rijeci, izgrađena u investicijskom ciklusu Grada Rijeke, svojom kvalitetom nadmašuje razinu infrastrukture u većini ostalih lokalnih samouprava. U tom smislu riječki klubovi koji ovu infrastrukturu koriste uživaju bitno bolje uvjete nego oni drugih JLS.

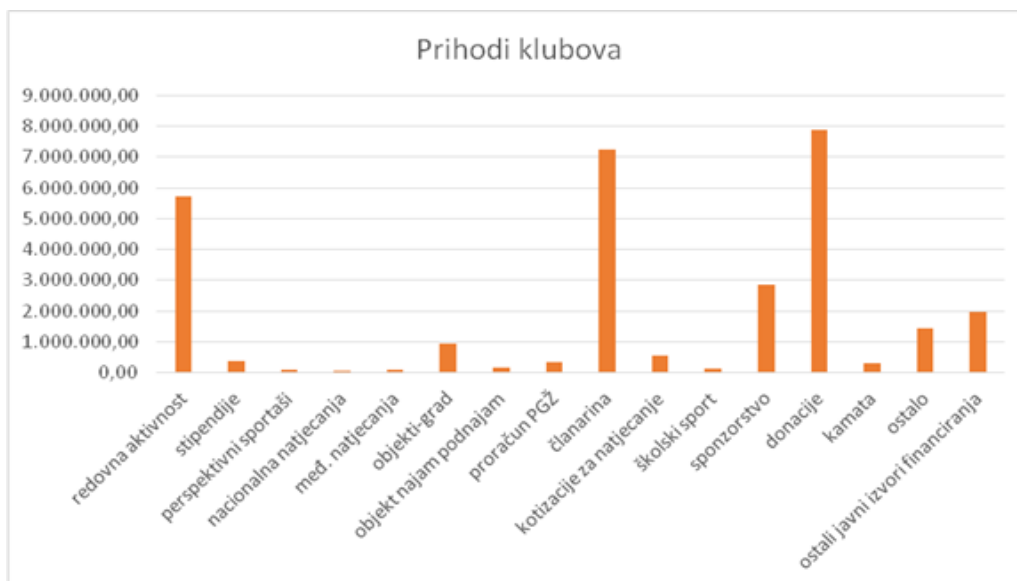
Drugi najveći iznos su javne potrebe u sportu kojima se financiraju sljedeće aktivnosti: Treninzi i natjecanja sportaša, Nagrađivanje sportaša, Provođenje sportskih aktivnosti djece, mladih, studenata i rekreativaca, Treninzi i natjecanja osoba s invaliditetom i osoba oštećena sluha, Funkcioniranje sustava sporta, Organiziranje tradicionalnih i prigodnih sportskih priredbi, Organiziranje i sudjelovanje na značajnim međunarodnim natjecanjima, Posebni programi mladih selekcija i Preuzete obveze iz prethodne godine.

Grad Rijeka izdvaja značajna sredstva za sport. Glavnina sredstava, nešto više od 40 milijuna, odlazi na troškove poslovanja i održavanje sportskih objekata, a zajedno sa otplatama kredita za izgradnju objekata kao i otplatom zajma taj iznos doseže gotovo 60 milijuna kuna.

Dodajući sredstvima koja se izdvajaju iz Proračuna Grada Rijeke, sredstva koje su klubovi prihodovali i rashodovali u 2016. godini (podaci prikupljeni od strane Riječkog sportskog saveza u godišnjim izvješćima koje dostavljaju klubovi koji provode programe Javnih potreba u sportu) dolazimo do podatka (bez HNK *Rijeka*) da je za riječki sport izdvojeno više od 100 milijuna kuna za rad klubova, a uz to treba pribrojati i podatke koji se odnose na kupovinu sportske opreme i sl., smještaja i prehrane klubova koji nastupaju u Rijeci i sl.

Analizirajući prihode klubova, najznačajniji su oni od donacija gospodarskih subjekata (7.862.757,21), članarina (7.248.519,15) te prihoda od strane Proračuna Grada Rijeke za redovnu aktivnosti klubova (5.706.648,81) koji zajedno čine 69% ukupnih prihoda. Najveće prihode od članarina ostvaruju plivanje, atletika, nogomet i gimnastika, a od donacija vaterpolo, nogomet, košarka i rukomet.

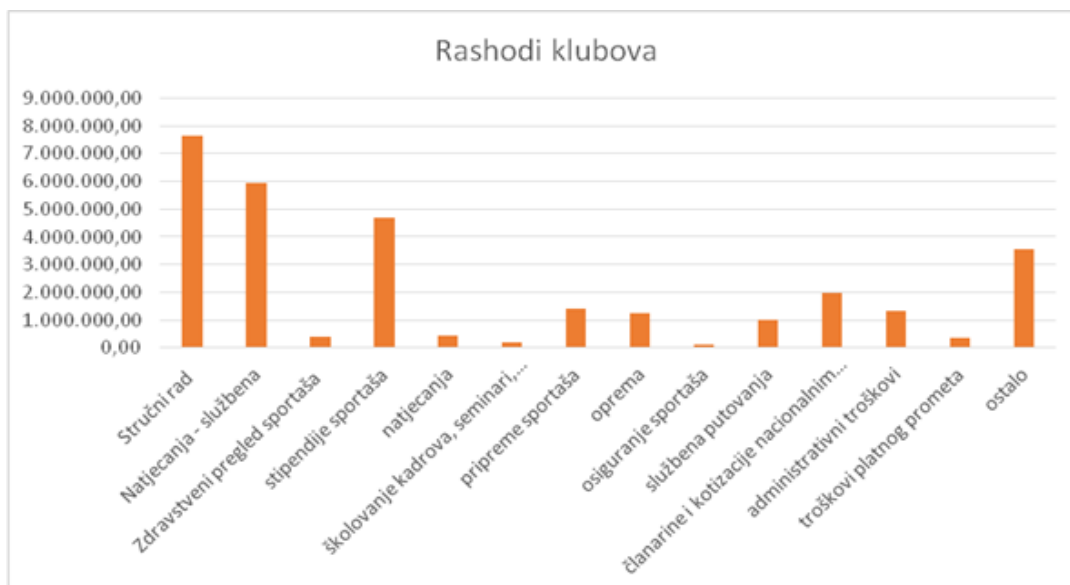
Grafikon 2. Prihodi riječkih sportskih klubova (u kunama)

Izvor: Riječki sportski savez

Vidljivo je da najveći dio sredstava klubovi troše na plaće trenera – stručni rad (7.639.638,72), službena natjecanja (5.928.035,95), stipendije sportaša (4.691.243,45), članarine i kotizacije nacionalnim savezima (1.958.326,06) te za pripremu i opremu (2.680.759,21). Dakle, klubovi 75% sredstva i troše pretežito za ono što se smatra javnom potrebom u njihovu radu.

Grafikon 3. Rashodi riječkih sportskih klubova (u kunama)

Izvor: Riječki sportski savez

Iz financijskih izvještaja klubova je moguće doznati strukturu njihovih prihoda i rashoda. No, valja reći da većina klubova bez naknade koristi sportske objekte Grada i TD Rijeka sport, a ti iznosi vidljivi su u financijskim dokumentima Grada i TD Rijeka sport.

Vezano za financiranje iz EU fondova, Riječki sportski savez je 2010. godine, prije nego je Republika Hrvatska postala članicom Europske unije, započeo s prijavama na projekte te kao vodeći partner proveo dva projekta – *Plivanje kao terapija i integracija za osobe s*

posebnim potrebama – PTO, te projekt IRIS – *Sport kao mehanizam rane integracije i rehabilitacije*.

Riječki sportski savez provodi projekte *Just Sport* (borba protiv dopinga u rekreacijskom okruženju), *European Everyday of Sport* (poticanje bavljenja sportsko-rekreacijskim aktivnostima), *FIT2FIT* (poticanje poduzetništva kod mladih), *Toulouse-European cultureclub* (međunarodna razmjena mladih, neformalno učenje i svjesnost mladih o prednostima bavljenja sportom), *Healthy Life In, Obesity Out* (borba protiv pretilosti), *Safe in Sport* (zdravstvena zaštita sportaša), *A Path To TranSportAction* (ravnopravnost spolova, sport kao mogućnost jačeg društvenog angažiranja žena), *Project for Academy of Sport Support* (dual karijera sportaša), *Green Seal* (borba protiv dopinga u rekreacijskom okruženju), *Good Governance in Sport* (dobro upravljanje u sportu), *Sport Education Trigger in Entrepreneurial Action* (razvoj poduzetničkih vještina mladih s manje mogućnosti u sportu).

Športski savez osoba s invaliditetom Grada Rijeke provodi projekt *Multi Sport Against Physical Sedentary*, čiji je cilj sprječavanje pretilosti školske djece kroz bavljenje sportom te odustajanja od sporta, te projekt iz programa Erasmus+ koji promiču sport osoba s invaliditetom i njihovu inkluziju u društvo: *Development of European Sports Network for Rehabilitation of Persons with Special Needs*, *Development Luation of Guide Model Smass Athletics for Sport sin Students with Special Needs*, *Port is My Freedom*, *Integrating Diversitis Trough Water Sports*, *Mental European Network and EVA of Sports Events*.

U svim projektima, ovisno o ciljevima, partneri su sportski klubovi Grada i Županije, te sportske zajednice iz drugih županija. Provedbom projekta, osim što se ispunjavaju ciljevi, želi se sportskim organizacijama približiti saznanja o mogućnostima financiranja iz EU fondova, te osigurati dodatna sredstva za redovne aktivnosti klubova (plaćanje administrativnih troškova, naknade za stručne osobe i slično).

Mogućnosti prijavljivanja projekata za financiranje iz EU fondova su velike, no problemi s kojima se suočavaju sportske organizacije onemogućavaju apliciranje. Naime, sportske organizacije, izuzev Riječkog sportskog saveza, nemaju stručno educiranih osoba za pripremu i provedbu projekata te nemaju financijskih sredstava kojima bi mogle osigurati angažiranje konzultantskih tvrtki kao ispomoć u pripremi projektne dokumentacije. Postupak prijave i provedbe je izuzetno zahtjevan i složen i teško je očekivati da pojedinci u sportskim klubovima, odnosno sportskim organizacijama, mogu sami pripremiti natječajnu dokumentaciju.

Ovo nije problem samo Rijeke nego i svih ostalih gradova i županija u Hrvatskoj. Riječki sportski savez je jedna od malobrojnih sportskih organizacija u državi koja uspješno prijavljuje i provodi projekte.

Osim različitih programskih aktivnosti traže se i mogućnosti kroz druge fondove osigurati i sredstva za nadogradnju ili izgradnju sportske infrastrukturu. Izuzetno je važna suradnja sa Turističkom zajednicom jer je dio sredstava za sportsku infrastrukturu moguće realizirati kroz sportsko-turističke sadržaje. U sinergiji sa zdravstvenim ustanovama, hotelima, moguće je razvijati zdravstveni turizam u kojem sportske organizacije također mogu iznaći interes.

U cilju osmišljavanja novih projektnih ideja i još uspješnijeg korištenja mogućnosti bilo bi potrebno formirati radnu skupinu na razini grada koja bi zajednički djelovala u predstojećem razdoblju.

3.5. Negativne pojave u sportu

Kada govorimo o negativnostima u sportu izdvajaju se nasilje u sportu i korištenje nedopuštenih sredstava/tvari radi postizanja boljih sportskih rezultata (doping).

Borba protiv nasilja u sportu uređena je Zakonom o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima. Premda postoje realni organizacijski, obrazovni i informacijski potencijali za sprječavanje nasilja i nekorektnog ponašanja, ti potencijali nisu institucionalno uokvireni niti iskorišteni. Strategija sporta Grada Rijeke, u dijelu koji se odnosi na problem nasilja u sportu, ne smije se postaviti kao „navijač“ već pronaći rješenje problema u svim oblicima nasilja koji se pojavljuju: u odnosima trener-natjecatelj, trener-roditelj, roditelj-natjecatelj, roditelj-trener.

Značajno u ovom smislu mogu pomoći javni mediji uspostavom fokusa na bitne probleme u sportu i kreiranjem ispravne slike o tome što je u sportu potrebno promijeniti ili usavršiti.

U ovom dijelu zadatak Strategije bi trebao biti da Riječki sportski savez i Odjel za sport i tehničku kulturu Grada Rijeke uspostave partnersku suradnju s medijima u svrhu promocije sporta, zdravog načina života i isticanja značaja fizičke aktivnosti za razvoj svakog građanina. Nužno je uključiti medije u promociju predstavljanja sportskih stručnih radova te poticati i poboljšavati suradnju u pravodobnom i objektivnom izvještavanju o sportskim događajima.

Aktivnosti u cilju sprječavanja nasilja na sportskim borilištima su prvenstveno promotivne akcije koje će probuditi svijest građana o svim oblicima neodgovarajućeg ponašanja u sportskim objektima te jačanje prevencije i borbe protiv rasizma i nasilja, a što je 2007. godine utvrdila i Bijela knjiga o sportu Europske komisije. Bijelom knjigom se utvrđuje Plan prevencije, smanjenje svih oblika nasilja u sportu i povećanje sigurnosti na sportskim natjecanjima, obvezna edukacija djece i mladeži o posljedicama nasilja u sportu, edukacija navijača i navijačkih skupina o posljedicama nasilja u sportu, praćenje i analiziranje te poduzimanje mjera protiv nasilja na sportskim takmičenjima, predlaganje mjera o ponavljanim izgedima i njihovo evidentiranje. Uz to, Bijela knjiga o sportu naglašava da sport uključuje sve građane bez obzira na spol, rasu, dob, invaliditet, vjeru i uvjerenja, spolnu orijentiranost i društvenu ili ekonomsku pozadinu. Europska komisija je nebrojeno puta osudila sve manifestacije rasizma ili ksenofobije koje su nespojive s vrijednostima EU-a.

Nasilje na sportskim događajima, ne samo na nogometnim terenima, ostaje uznemirujući problem i može poprimiti razne oblike. Premješta se iz unutrašnjosti stadiona/ sportskog terena prema van, uključujući urbane sredine. Zadaća Komisije za etiku čije osnivanje je nužno, a u koju bi kao članovi bili uključeni i olimpijci, bila bi doprinijeti sprječavanju incidenata kroz poticanje i olakšavanje dijaloga s državama članicama, međunarodnim organizacijama (npr. Vijećem Europe), sportskim organizacijama, organima provedbe zakona i drugim dionicima (npr. organizacijama navijača i lokalnim vlastima). Organi provedbe zakona ne mogu se sami baviti osnovnim uzrocima nasilja u sportu. Također, etička komisija ima zadaću poticati razmjenu najbolje prakse i operativnih informacija o rizičnim faktorima između policije i/ili sportskih autoriteta. Pritom posebnu važnost ima izobrazba policije u postupanju s gomilom i huliganima.

3.5.1. Doping

Podliježući različitim pritiscima, od vlastitog samodokazivanja do utjecaja roditelja, trenera i šire društvene zajednice, radi slave i novca, sportaši su često u iskušenju da koriste zabranjena sredstva s ciljem postizanja boljih rezultata. Ta sredstva djeluju na povećanje mišićne snage i mase, otklanjaju umor, „maskiraju“ druga zabranjena sredstva prilikom testiranja, dovode do bržeg oporavka, ali imaju niz drugih učinaka, vrlo često štetnih po zdravlje. Primjena zabranjenih sredstava u suprotnosti je sa tjelesnim i mentalnim integritetom sportaša, principima olimpizma te sportskom etikom. Poznatiji naziv za primjenu zabranjenih sredstava je doping i predstavlja jedan od najvećih problema u sportu. U zabranjena sredstva ubrajamo zabranjene supstancije i zabranjene metode. Da bi se neko sredstvo našlo na popisu

zabranjenih sredstava potrebno je zadovoljiti dva od tri sljedeća kriterija: poboljšanje izvedbe, štetnost po zdravlje ili nespojivost s duhom sporta.

Postoje tvari koje su zabranjene u natjecanju (stimulansi, narkotici, kanabinoidi, kortikosteroidi), tvari koje su zabranjene u natjecanju i izvan natjecanja (anabolici, peptidni hormoni, čimbenici rasta i slične tvari, beta agonisti, hormoni antagonisti i modulatori, te diuretici i druge maskirajuće tvari), kao i zabranjene metode (pojačanje prijenosa kisika, kemijska i fizička manipulacija, genski doping).

Današnja definicija dopinga prema Svjetskom kodeksu nije ograničena samo na prisutnost zabranjene tvari ili metabolita u uzorku sportaša, već i korištenje zabranjenih sredstava, pokušaj korištenja, posjedovanje, trgovina zabranjenih sredstvima, odbijanje davanja uzorka i slično.

Republika Hrvatska je na Svjetskoj konferenciji o doping u sportu, održanoj u Kopenhagenu 2003. godine, uz sudjelovanje sportaša, ministara i drugih visokih predstavnika vlada, međuvladinih i nevladinih organizacija, Međunarodnog olimpijskog odbora, međunarodnih sportskih saveza, nacionalnih olimpijskih odbora, Međunarodnog paraolimpijskog odbora, nacionalnih tijela za borbu protiv dopinga i Svjetske antidopinške agencije (WADA), usvojila i potpisala Rezoluciju protiv dopinga u sportu.

Kada govorimo o međunarodnom okviru borbe protiv dopinga, borba protiv dopinga u sportu već je dugi niz godina strateški važna, kako na nacionalnoj tako i na globalnoj razini. U stvaranju politike i strategije borbe protiv dopinga u sportu uključene su države, Međunarodni olimpijski odbor, međunarodne sportske federacije, nacionalni sportski savezi te različita vladina tijela i nevladine udruge. Rezultat tih nastojanja je osnivanje Svjetske agencije za borbu protiv dopinga u sportu (WADA) 1999. godine i po uzoru na nju nacionalnih agencija za borbu protiv dopinga u sportu, te donošenje Svjetskog kodeksa protiv dopinga 2003. godine. Hrvatska agencija za borbu protiv dopinga u sportu (HADA) osnovana je 2007. s ciljem promicanja sporta bez dopinga i zaštite sportaša od neželjenih posljedica.

3.6. Rijeka – demografska i gospodarska slika

3.6.1. Demografski podaci

Prema Popisu stanovništva u Republici Hrvatskoj iz 2011. godine, dostupnom putem Državnog zavoda za statistiku, na području Grada Rijeke živi 128.624 stanovnika. Treba napomenuti da u Gradu Rijeci postoji značajna razlika između broja muškaraca i žena (6.722 žena više od muškaraca). Prema dostupnim podacima o dobnim skupinama, na širem riječkom području dominira dobná skupina od 30 do 49 godina (28%) i dobná skupina od 50 do 64 godine (23,9%). Treba posebno istaknuti da mladi (15-29 godina) čine 17,2% stanovnika UA Rijeka, a djeca do 14 godina predstavljaju 12,3% stanovništva. Posebno treba istaknuti udio stanovnika treće životne dobi, u koje spadaju stanovnici stariji od 65 godina, kojih na području UA Rijeka ima 18,6%. Ako promatramo žene u fertilnoj dobi što statistički podrazumijeva žene u dobi od 15 do 49 godina, na području UA Rijeka žene u fertilnoj dobi čine 28,1% (52.446) stanovništva.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, na temelju Popisa stanovništva iz 2011. godine, mogu se pratiti podaci za radno sposobno stanovništvo u koje spadaju stanovnici od 15 do 64 godina života. Najviše radno sposobnih stanovnika ima u Gradu Rijeci, 88.271 radno sposobnih stanovnika. Podatke možemo usporediti i s UA Rijeka koju čine četiri grada (Rijeka, Opatija, Kastav i Kraljevica) i šest općina (Čavle, Klana, Kostrena, Lovran, Mošćenička Draga i Viškovo). Prosječna starost stanovništva na području UA Rijeka je oko 40 godina. Podaci dostupni pokazuju da postoje određene oscilacije. Tako je prosječna starost stanovništva u

Rijeci 44,5 godina, a u Općini Viškovo 37,9 godina. Ako se navedeni podaci usporede s prosječnom starosti stanovništva u Republici Hrvatskoj i u Primorsko-goranskoj županiji vidljivo je da je prosječna starost stanovništva 40 i više godina.

Prema podacima iz *Strategije razvoja Grada Rijeke za razdoblje 2014.-2020. godine*, iz Grada Rijeke je u susjedne gradove Bakar i Kastav i općine Čavle, Kostrena, Matulji i Viškovo odselilo više od 14.000 ljudi, a iz njih je u Grad Rijeku doselilo oko 6.000 ljudi. Zanimljiv je podatak da su upravo ovi gradovi i općine ostvarili najveći porast broja stanovnika ako se usporede popisi iz 2001. i 2011. godine. U razdoblju 2005.-2010. godine ukupno je iz Rijeke u susjedne gradove i općine odselilo 8.055 ljudi, a iz njih je u Rijeku doselilo 3.349 ljudi. Najviše je ljudi odselilo u Općinu Viškovo, 20% od ukupnog broja ljudi koji su odselili iz Grada Rijeke, a Općina Viškovo prema zadnjem popisu bilježi i najveći porast broja stanovnika (5.588). Povećano odseljavanje preklapa se s godinama u kojima je zabilježen rast plasmana stambenih kredita i snažan rast graditeljstva. Dakako, uzimajući u obzir administrativnu podjelu, riječ je o udaljenostima koje se automobilom mogu prijeći za 10-15 minuta, a treba istaknuti da je okolica Rijeke dobro pokrivena javnim prijevozom, što također olakšava dnevne migracije. Jednako tako, moramo biti svjesni toga da se većina stanovnika i dalje koristi ukupnom komunalnom, sportskom, obrazovnom, zdravstvenom i kulturnom infrastrukturom Grada Rijeke. Stoga, iako je Grad Rijeka smanjio broj stanovnika, broj korisnika svih javnih objekata koji čine gradsku infrastrukturu, prema svim podacima, je značajno povećan.

Premda Grad Rijeka zbog pozitivnog učinka tjelesne aktivnosti na zdravlje i sprječavanje i smanjenje pojave bolesti kroz niz programa i projekata namijenjenih građanima svih dobnih skupina kontinuirano promovira sport kao način života, svijest o prednostima sporta i zdravih navika kretanja još uvijek nije dovoljno razvijena. Potvrđuju to i rezultati istraživanja koje je Središnji ured za šport proveo u lipnju 2017. godine za potrebe izrade Nacionalnog programa sporta na nacionalno reprezentativnom uzorku od 1.000 stanovnika RH starijih od 15 godina. (<http://sdus.hr/sport/nacionalni-program-sporta/analiza-stanja/rezultati-provedenih-istrazivanja-za-analizu-stanja-za-potrebe-nacionalnog-programa-sporta/>, dostupan dana 5. veljače 2018. godine)

Prema pokazateljima navedenog istraživanja gotovo dvije trećine, odnosno čak 62% populacije Hrvatske starije od 15 godina uopće se ne bavi sportskom, rekreacijskom ili drugim vidom tjelesne aktivnosti, a što su stariji, građani se navedenim aktivnostima bave sve manje. Kod građana koji se bave sportskim, rekreacijskim ili nekim drugim vidom tjelesne aktivnosti glavni motiv je zdravlje, a istraživanje je pokazalo da su otvoreni prostori, parkovi i priroda prvi izbor za provođenje sportskih i rekreacijskih aktivnosti.

Prema podacima Zdravstveno-statističkog ljetopisa Primorsko-goranske županije za 2016. godinu (Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ) vodeći uzroci smrti u Županiji, kao i na području cijele Hrvatske bile su kardiovaskularne bolesti, a zatim slijede karcinomi (<http://www.zzjzpgz.hr/index.php?show=statistika>, dostupan dana 5. veljače 2018. godine). Navedeni pokazatelji koji ukazuju na zdravstveno stanje stanovništva temelj su za organiziranje niza javnozdravstvenih aktivnosti i preventivnih programa koje Zavod dugi niz godina uspješno organizira i provodi, a trebali bi biti smjernica i za promicanje cjeloživotnog bavljenja sportom i poticanje fizičke aktivnosti i aktivnog načina života svih članova zajednice, prilagođeno starosnoj dobi i mogućnostima.

3.6.2. Riječko gospodarstvo

Gospodarska slika Grada Rijeke, prema podacima FINA-e, za 2016. godinu pokazuje značajne pozitivne rezultate. Prema mjerilu produktivnosti poslovanja koji pokazuje stupanj razvijenosti ekonomije, među velikim gradovima Zagreb se nalazi na vrhu sa ostvarenom neto dobiti po zaposlenom od 42.170 kuna. Rijeka se kao i 2015. godine nalazi na drugom mjestu

sa 25.942 kuna sa povećanom produktivnosti na međugodišnjoj razini od 4.746 kuna po zaposlenom, a sljedeći je Zadar sa 21.581 kuna.

Ekonomičnost kao mjerilo uspješnosti pokazuje u kojoj se mjeri postižu poslovni ciljevi i u kojoj se mjeri štede potrebni resursi za njihovo ostvarenje. Prema ovom pokazatelju Rijeka se nalazi pri vrhu neposredno iza Zagreba što znači da su riječki poduzetnici ostvarili dobar rezultat racionalnijim trošenjem resursa od poduzetnika u većini velikih gradova.

Rentabilnost pokazuje efikasnost angažiranih sredstava, odnosno sposobnost da se sa što manjom angažiranošću kapitala ostvari što veću dobit. Prema ovom pokazatelju riječki se poduzetnici nalaze na vrhu u odnosu na prikazane gradove, što znači da su efikasnije ulagali vlastiti kapital ostvarivši veću dobit u odnosu na poduzetnike iz ostalih gradova.

Pored ovih dobrih pokazatelja za riječko gospodarstvo posebno treba istaknuti dva podatka. Riječki su poduzetnici u 2016. godini, ako izostavimo Grad Zagreb (koji ima status županije), u odnosu na poduzetnika ostalih većih gradova ostvarili najveći izvoz od 3,77 milijardi kuna i najveću dobit od 772 milijuna kuna. Koliko je taj uspjeh značajan pokazuje komparacija sa ukupnom ostvarenom dobiti poduzetnika u četiri velika grada (Split, Osijek, Zadar i Dubrovnik) od 794 milijuna kuna. U preostala dva grada, Puli i Šibeniku poduzetnici su ostvarili gubitak.

Tablica 11. Produktivnost, ekonomičnost i rentabilnost poslovanja poduzetnika u većim gradovima RH (prema podacima FINA-e za 2016. godinu)

Grad	Produktivnost rada	Ekonomičnost ukupnog poslovanja, u %	Rentabilnost vlastitog kapitala, u %
	(dobit/gubitak razdoblja po zaposlenom u kn)	(ukupni prihodi / ukupni rashodi)*100)	((dobit ili gubitak razdoblja / (kapital i rezerve + rezerviranja)) *100)
Zagreb	42.170	106,40	5,16
Rijeka	25.942	105,34	10,65
Split	5.326	98,86	2,98
Osijek	8.026	101,18	3,12
Pula	-17.299	95,40	-7,14
Zadar	21.581	102,47	6,37
Dubrovnik	13.665	101,59	2,80
Šibenik	-22.964	94,02	-7,34
RH	28.151	102,26	5,69

Izvor: FINA srpanj 2017./SmartVision - Bisnode 26.07.2017./infoBIZ 27.07.2017.

Tablica 12. Podaci o rezultatima poduzetnika u većim gradovima RH (prema podacima FINA-e za 2016. godinu)

Grad	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Ukupni prihodi	Novostvorena vrijednost	Izvoz	Dobit/Gubitak	Investicije
Zagreb	37.955	324.879	311,94 mlrd. kn	72,84 mlrd. kn	46,40 mlrd. kn	13,70 mlrd. kn	35,05 mlrd. kn
Rijeka	4.335	29.765	18,53 mlrd. kn	4,52 mlrd. kn	3,77 mlrd. kn	772,16 mil. kn	1,58 mlrd. kn
Split	6.665	36.807	21,66 mlrd. kn	4,91 mlrd. kn	2,29 mlrd. kn	196,04 mil. kn	2,72 mlrd. kn
Osijek	2.582	20.725	13,72 mlrd. kn	2,45 mlrd. kn	2,42 mlrd. kn	166,33 mil. kn	1,21 mlrd. kn
Pula	2.628	14.438	7,46 mlrd. kn	1,95 mlrd. kn	2,34 mlrd. kn	-249,76 mil. kn	747,74 mil. kn
Zadar	2.279	13.018	7,05 mlrd. kn	1,90 mlrd. kn	1,34 mlrd. kn	280,94 mil. kn	1,67 mlrd. kn
Dubrovnik	1.987	11.007	6,39 mlrd. kn	1,99 mlrd. kn	869,76 mil. kn	150,41 mil. kn	1,42 mlrd. kn
Šibenik	1.094	6.940	3,30 mlrd. kn	1,01 mlrd. kn	632,93 mil. kn	-159,37 mil. kn	995,90 mil. kn
RH	114.212	853.979	633,11 mlrd. kn	144,99 mlrd. kn	119,43 mlrd. kn	24,04 mlrd. kn	97,80 mlrd. kn

Izvor: FINA srpanj 2017./SmartVision - Bisnode 26.07.2017./infoBIZ 27.07.2017.

3.6.3. Turistički trendovi

Turizam u Gradu Rijeci bilježi pozitivan trend. Na području Grada Rijeke u razdoblju od 01.01. do 30.06.2017. godine prosječni broj ukupno raspoloživih ležajeva iznosio je 3.301. U funkciji je bilo četiri hotela s 554 ležajeva, dva prenoćišta s 396 ležajeva, petnaest hostela s prosječnim brojem od 454 ležajeva te privatni smještaj s 478 smještajnih jedinica i prosječnim brojem od 1.897 ležajeva. Ostvareno je 47.654 dolazaka, što je 16% više u odnosu na isto razdoblje 2016. godine. Strani su turisti ostvarili 35.471 dolazak. U usporedbi s istim razdobljem 2016. godine broj stranih dolazaka veći je za 25% i u ukupnom broju dolazaka strani turisti sudjelovali su sa 70%. Domaći turisti ostvarili su 12.183 dolazaka. U usporedbi s istim razdobljem 2016. godine broj domaćih dolazaka manji je za 4%, a u ukupnom broju dolazaka domaći turisti sudjelovali su s 30%.

Ostvaren je turistički promet od 107.495 noćenja, što je 19% više u odnosu na isto razdoblje 2016. godine. Strani turisti ostvarili su 83.618 noćenja. U usporedbi s istim razdobljem 2016. godine broj stranih noćenja veći je za 34%, dok su u ukupno ostvarenim noćenjima strani turisti sudjelovali sa 75%. Domaći turisti ostvarili su 23.877 noćenja. U usporedbi s istim razdobljem 2016. godine broj domaćih noćenja manji je za 15%, dok su u ukupno ostvarenim noćenjima domaći turisti sudjelovali s 25%. Najviše noćenja ostvaruju turisti iz dobne skupine od 19 do 30 godina te s 25.424 noćenja ostvaruju udio od 23,65% u ukupno ostvarenim noćenjima. Slijede turisti iz dobne skupine od 31 do 40 godina s 20.170 noćenja i udjelom od 18,76%.

Strani turisti su u razdoblju od 01.01. do 30.06.2017. godine boravili u prosjeku 2,36 dana. Domaći turisti su u navedenom razdoblju u prosjeku boravili 1,96 dana. Najviše noćenja ostvareno je u hotelima na koje otpada 45.723 noćenja, odnosno 43%, slijedi privatni smještaj s 35.546 noćenja, odnosno 33%, hosteli s ostvarenih 17.616 noćenja, odnosno 16%, ostali objekti u nekomercijalnom smještaju sa 7.654 noćenja, odnosno 7% te prenoćišta s ostvarenih 956 noćenja, odnosno 1%.

Premda su podaci o povezanosti dolazaka i boravka turista na riječkom području sa sportskim sadržajima nepotpuni, činjenica jest da većina turističkih kretanja u sebi uključuje neku sportsku aktivnost što pokazuje usku povezanost turizma i sporta.

Oblici sportskog turizma su sportski turizam natjecateljskog tipa i sportski turizam rekreacijskog, a mogući pokretači sportskog turizma u Rijeci mogu se podijeliti na dvije glavne grupe:

- Sportski turizam iniciran primarno turističkom destinacijom, a potom sportskom ponudom i
- Sportski turizam iniciran primarno specifično sportskom manifestacijom

Pritom su od posebno značaja sportske manifestacije.

Rijeka je bila domaćin brojnim međunarodnim vrhunskim sportskim događajima u rukometu, kuglanju, vaterpolu, dizanju utega, taekwondou, plivanju, a u 2016. godini domaćin Europskog sveučilišnog prvenstva, Europskog juniorskog prvenstva u sinkroniziranom plivanju i europskog juniorskog prvenstva u skokovima u vodu. Uz to, u 2016. godini Rijeka je bila domaćin Europskog master prvenstva u vaterpolu i daljinskom plivanju. U 2017. godini je održan 21. Festival sporta i rekreacije *Homo si teć* na kojem je sudjelovalo više od 17.000 sudionika od čega je njih 1.000 sudjelovalo u nekoj od rekreacijskih utrka. Važnije sportske manifestacije od 1990. godine do danas navedene su u Prilogu 7.

Samo u 2016. godini je u Rijeku radi sportskih manifestacija doputovalo više od 4.500 sportaša koji su se zadržali minimalno pet dana (Sveučilišne igre i Europsko master prvenstvo u otvorenom plivanju) i sedam ili više dana na ostalim prvenstvima. Na europskim juniorskim prvenstvima je ostvareno 4.200 noćenja, a na master prvenstvima približno 12.000 noćenja. Naravno da je do podataka o izvanpansionskoj potrošnji gotovo nemoguće doći, ali kroz razgovore sa sudionicima Europskog master prvenstva u vaterpolu došli smo do podatka da je minimalna planirana potrošnja po danu po osobi bila 50 Eura i više. Ovime dolazimo do brojke od 50.000 Eura za 100 sudionika u deset dana te isti takav iznos potrošen za smještajne kapacitete.

Problem organizacije natjecanja u Rijeci ogleda se u tome što Rijeka svojom iznimnom sportskom infrastrukturom kao i uigranim organizacijskim kadrom organizira sportske manifestacije (vrlo često se iste nude Rijeci tj. Rijeka se za iste ne kandidira), ali radi vrlo male površine Grada Rijeke i malog broja smještajnih jedinica, sudionici manifestacija odabiru smještaj u Riječkom prstenu, pogotovo Opatiji s okolicom.

Organizacija značajnih sportskih manifestacija (npr. EP u kratkim bazenima) zasigurno nudi ogromnu promidžbu za grad Rijeku i njenu sportsku infrastrukturu ali je ujedno i promotor cjelokupnog Riječkog prstena tj. Primorsko-goranske Županije. Nakon organizacije ovog prvenstva Bazeni Kantrida su postali međunarodno priznati kao vrhunski sportski objekt koji svojom specifičnošću nudi mogućnosti sportskih priprema za sve vodene sportove. Jedno od priznanja je i dolazak plivačke reprezentacije SAD na pripreme u Rijeku što je samo još jedan od dokaza izvrsnosti koju ova infrastruktura nudi. Analize dokazuju da je organizacija velikih sportskih priredbi moguća jedino u suradnji s gospodarskim subjektima koji se bave djelatnostima u turizmu.

Međunarodna biciklistička utrka *Tour of Croatia 2017 – Race through the natural beauty*, manifestacija je koja se već nekoliko godina organizira u Hrvatskoj, a Grad Rijeka jedan je od domaćina etape koja prolazi kroz Rijeku. Ova sada već respektabilna i značajna međunarodna utrka postala je i svojevrsni lokalni brend. Prijenos utrke i popratnih događaja *Tour of Croatia 2017*, sniman kamerama u vožnji te uz korištenje posebnog snimateljskog helikoptera koji prati utrku iz zraka bio je emitiran diljem svijeta, točnije u 177 zemalja i svakodnevno dostupan u više od 300 milijuna kućanstava na svih šest kontinenata. Izravan prienos utrke svjetska publika pratila je putem Eurosporta i drugih vodećih svjetskih TV-postaja, a domaći gledatelji i putem nacionalne televizije HRT 2.

Zbog iznimnih psihofizičkih napora, snažnog sportskog duha i snage biciklizam je zasigurno jedan od najnapornijih sportova, no unatoč tome u svjetskim razmjerima bilježi se stalni porast broja osoba koje se bave biciklizmom kao neizostavnim elementom zdravog načina života. Tom trendu aktivno se priključio i Grad Rijeka koji kontinuirano promiče vrijednosti bavljenja biciklizmom. *Tour of Croatia* na najbolji mogući način promovira ljepote našega grada i regije te potiče razvoj sporta, rekreacije i sportskog ciklo turizma, za koji se u zadnjih nekoliko godina u našoj regiji bilježi sve veće zanimanje.

Stoga organizacija sportskih manifestacija mora biti projekt u koji će se uključiti okolni gradovi i općine, turističke zajednice i ostali gospodarski subjekti koji će od takvih manifestacija imati i prihoda tj. interesa.

Povjerenstvo nezavisnih stručnjaka za izbor hrvatske Europske prijestolnice kulture za 2020. godinu u ožujku 2016. godine objavilo je odluku Povjerenstva prema kojoj će Europska prijestolnica kulture 2020. godine biti Rijeka. Prestižna titula dodijeljena je Rijeci je za program Luka različitosti, čiji je cilj stvoriti grad kulture i kreativnosti za Europu i budućnost.

Vlada Republike Hrvatske je u lipnju 2016. godine donijela odluku kojom se prihvaća Izvješće Povjerenstva nezavisnih stručnjaka za izbor Europske prijestolnice kulture te je Grad Rijeka ovom odlukom i službeno imenovan Europskom prijestolnicom kulture 2020. godine.

Rijeka 2020 – Europska prijestolnica kulture projekt je kojim Rijeka želi poboljšati opseg i raznolikost kulturne ponude u gradu, proširiti pristup i sudjelovanje u kulturi, jačati kapacitete kulturnog sektora i njegove veze s drugim sektorima te povećati međunarodnu vidljivost i profil grada i regije.

U pripremu programa uključujemo cijelu zajednicu, želimo da ona bude temeljena na suradnji čitavog kulturnog sektora, ali i drugih sektora i dionika, u gradu, regiji i šire. Želimo provesti program koji će propitivati kulturne, društvene i gospodarske izazove s kojima se suočavaju suvremena Europa i svijet te koji će ukazati na doprinos kulture održivom razvoju.

U 2017. godini prvenstveno se radilo na detaljnoj razradi kulturnog programa koji je podijeljen u 11 programskih cjelina. Usporedo su se izvođeni i prvi javni pilot-programi putem kojih EPK postupno postaje dijelom javnoga gradskog života te gradi publiku i kapacitete zajednice za izvedbu glavnih programa u 2020. Tako je EPK tim u 2017. godini, s Gradom, Županijom, kulturnim ustanovama, udrugama i drugim partnerima, organizirao 40-ak javnih programa u sklopu kojih je održano gotovo 150 pojedinačnih događanja, koji su okupili više od 15.000 posjetitelja i sudionika.

Trgovačko društvo Rijeka 2020 u prvj će polovici 2018. godine nastaviti s pripremnim aktivnostima, što podrazumijeva formalizaciju partnerstava, angažiranje umjetnika i stručnih suradnika te pribavljanje sredstava, osobito kroz razvoj partnerstva s poslovnim sektorom. Intenzivirat će se ulaganja u edukaciju, nastavit će raditi na međunarodnoj prepoznatljivosti Rijeke i Županije kroz organizaciju nekoliko velikih konferencija u Rijeci, ali i prezentaciju EPK u inozemstvu. Pored pripreme programa za 2020. godinu, što je temeljni zadatak projekta, Rijeka 2020 u suradnji s brojnim partnerima nastavit će organizirati niz manjih i većih događanja.

Svi EPK gradovi u nekoj mjeri razvijaju program koji povezuje sport i kulturu, a najuspješniji primjeri su Liverpool 2008, Riga 2014 i Aarhus 2017. godine.

Na web stranici Turističke zajednice Rijeka www.visitrijeka.com za sportski turizam su ponuđeni sljedeći objekti i sadržaji: Bazeni Kantrida, Automotodrom Grobnik, Sportsko-rekreacijski centar Platak, Windsurfing na Preluku, Park prirode Učka, Biciklistička transverzala Riječkog prstena, Ronilački centri i klubovi.

4. SWOT-analiza

Izrada Strategije temeljila se na analizi stanja koja je bila podloga za sagledavanje unutrašnjih i vanjskih čimbenika koji utječu na sve aspekte sporta i rekreacije u Gradu Rijeci. Pritom se koristila SWOT-analiza koja ujedno predstavlja najprimjereniju metodu za rad s velikim brojem sudionika. SWOT je kratica koja dolazi od engleskih riječi (S – *strengths*/snage, W – *weaknesses*/slabosti, O – *opportunities*/mogućnosti i T – *threats*/prijetnje). Svaka tematska radionica primijenila je SWOT-analizu na određeno područje, a što je detaljnije navedeno u zapisnicima s radionica (u prilogu). U nastavku se iznosi objedinjena SWOT-analiza koja je rezultat svih održanih radionica.

Strategija sporta Grada Rijeke 2018.– 2024. godine – SWOT-analiza

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Strategija razvoja Grada Rijeke 2014.- 2020. • Strategija razvoja UA Rijeka • Razvojna strategija PGŽ 2016.- 2020. • Strategija razvoja sporta PGŽ 2016.-2020. • Ustroj sporta u Gradu Rijeci • Veliki broj sportaša • Masovnost djece i mladih u sportu • Uspješni sportski projekti za djecu (<i>Ri Move</i> - program za bazične sportove i <i>Rijeka pliva</i>) • Tradicija organiziranog sporta osoba s invaliditetom • Izvršni sportski rezultati • Veliki broj vrhunskih ostvarenja • Iskustva u organizaciji sportskih manifestacija • Novi objekti (Bazeni Kantrida, Centar Zamet i Atletska dvorana) • Novi prostori za rekreaciju (Platak, Podvodni park, ronilačke rute, planinarske staze i šetnice) • Podaci o rastu gospodarstva i turizma • Suradnja sa Sveučilištem, Veleučilištem i Poslovnom akademijom Rijeka • Iskustvo Grada Rijeke i Riječkog sportskog saveza u prijavama projekata za korištenje EU-sredstava • Iskustvo PU PG u projektima i programima prevencije (Grad Rijeka, Odjel prevencije PU PG i Riječki sportski savez) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak strateškog nacionalnog okvira • Zastarjeli zakonski okvir za razvoj sporta • Nedovoljna gradska proračunska sredstva za klubove • Nedovoljno financiranje sporta iz proračuna RH i PGŽ • Manjak nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture u školama • Prijevoz djece na treninge • Visoki troškovi i složenost sudjelovanja na natjecanjima osoba s invaliditetom • Nedostatak stručnog kadra u sportu • Manjak licenciranih sportskih psihologa • Nedostatak Mreže sportskih objekata • Neadekvatna infrastruktura na predškolskoj, srednjoškolskoj i akademskoj razini • Nedostatak objekata za pojedine sportove (gimnastika, tenis i streljaštvo) i prostora za rekreaciju građana • Dotrajalost dijela sportskih objekata (Dvorana Dinko Lukarić, Dvorana Mladosti, Dvorana 3. maj) • Nedovoljna popularizacija rekreacije • Nedovoljna promocija sporta u funkciji turizma • Nedostatak sportskih programa i dostupnosti objekata za provođenje sportskih aktivnosti djece predškolske i školske dobi • Nedostatak sustava poticaja za privatne poduzetnike u sportu i rekreaciji • Nedostatak ljudskih resursa pri klubovima za prijave projekata za korištenje EU-sredstava • Nedostatak koordinacije dionika koji se bave programima prevencije u sportu • financijska obveza roditelja pri sportskom razvoju djece

MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Novi Zakon o sportu • Suradnja na razini UA Rijeka u korištenju objekata i provedbi projekata • Grad Rijeka je samostalan u izradi kriterija financiranja javnih potreba u sportu • Povećanje svjesnosti o važnosti rekreacije • Uključivanje sporta i rekreacije u programe <i>Rijeka-Europska prijestolnica kulture 2020</i> • Financiranje sporta u poveznici sa socijalnim i zdravstvenim programima • Povezivanje sporta i rekreacije s turizmom • Stvaranje uvjeta za kvalitetno obrazovanje vrhunskih sportaša, te sustavno praćenje školskih i sportskih obaveza • Uključivanje poduzetničke inicijative • Povezivanje svih dionika sustava u prijavljivanju projekata za korištenje EU-sredstava • Model poticanja školskih trenera • Sufinanciranje nastave tjelesne i zdravstvene kulture u školama • Mogućnost studiranja sportaša-osvajča medalja na privatnim fakultetima uz financiranje HOO-a • Sportska ambulanta u suradnji Grada Rijeke i PGŽ uskoro počinje s radom • Kontinuirana edukacija za sportaše, trenere i roditelje • Neiskorišteni kapaciteti dvorana i igrališta osnovnih škola • Mogućnost uređenja javnih prostora za rekreaciju • Korištenje bivših industrijskih objekata u funkciji sporta i kulture • Izrada digitalnog registra objekata i klubova • Promocija sporta osoba s invaliditetom i osoba oštećena sluha • Umrežavanje dionika koji se bave prevencijom negativnih pojava u sportu • Mogućnost korištenja novih medija i društvenih mreža za promociju sporta i rekreacije • Provođenje mjera energetske obnove i korištenje obnovljivih izvora energije u pojedinim sportskim objektima 	<ul style="list-style-type: none"> • Učestale izmjene pravne regulative • Manjkava primjena postojećih zakonskih akata • Nedostatak nacionalnog programa sporta • Proračunski deficit - prijetnja daljnjem ulaganju proračunskih sredstava u sport • Nestimulativni porezni sustav za ulaganja u sport • Nedostatna satnica nastave tjelesne i zdravstvene kulture u školama • Nedovoljna medijska promocija značaja sporta i rekreacije u funkciji zdravlja • Centralizacija EU-sredstava za tehničku pomoć na državnoj razini • Manjak stručnih kadrova i njihovog kontinuiranog rada • Nedostatak pratitelja i organiziranog prijevoza za osobe s invaliditetom • Neodgovarajući raspored i nedostatak termina u gradskim sportskim objektima • Nedovoljna korištenost i prezentacija prostora uz more i kanjona Rječine za rekreaciju • Jačanje konkurencije u sportu • Štetan utjecaj novih medija i društvenih mreža na sportaše • Dostupnost nedopuštenih sredstava/tvari radi postizanja boljih rezultata (doping) • Prevelike ambicije roditelja • Nedovoljna medijska pokrivenost programa prevencije u sportu • odustajanje mladih od sporta nakon srednjoškolskog obrazovanja zbog amaterskog statusa u klubovima

Kao **Snage** riječkog sporta radionice su navele ključne strateške materijale na razini Grada Rijeke i PGŽ, a u kojima se obrađuje tematika sporta i rekreacije. Kad su u pitanju sportaši, zaključeno je da u Rijeci djeluje veliki broj sportaša, da postoji tradicija organiziranog sporta osoba s invaliditetom te izvrsni sportski rezultati s velikim brojem vrhunskih ostvarenja. Na radionicama je posebno, kao Snaga, istaknuta masovnost djece i mladih u sportu te uspješno provođenje sportskih projekata za djecu kao što su *Ri Move* (program za bazične sportove) i *Rijeka pliva*. Uz navedeno, ističu se i iskustva Grada Rijeke i Riječkog sportskog saveza u organizaciji sportskih manifestacija od kojih je najmasovnija *Homo si teć*. Što se tiče

objekata, u Snage su ubrojani Bazeni Kantrida, Centar Zamet i Atletska dvorana Kantrida s obzirom na to da se radi o novim objektima koji okupljaju veliki broj korisnika. Također, sudionici radionica su pod Snage ubrojili i nove prostore za rekreaciju kao što je Platak, ali i ronilačke rute, planinarske staze i šetnice. U riječkom okruženju kao Snagu treba istaknuti i poduzetništvo s posebnim naglaskom na pozitivne trendove u gradskom turizmu. Također, suradnja sa Sveučilištem, Veleučilištem i Poslovnom akademijom Rijeka predstavlja snagu na lokalnoj razini. Posebno se razmatrala tema korištenja EU-sredstava te je naglašeno da je snaga i iskustvo Grada Rijeke i Riječkog sportskog saveza u prijavama i provođenju takvih projekata.

Vezano uz negativne pojave u sportu, u Snage su se ubrojila i iskustva Grada Rijeke, Policijske uprave PGŽ – Odjela prevencije i Riječkog sportskog saveza u projektima i programima prevencije prvenstveno usmjerene prema mladima.

Na radionicama su se razmatrale i **Slabosti**, a pri čemu je posebno naglašen nedostatak strateškog dokumenta i zastarjelog zakonskog okvira na razini Republike Hrvatske. Kao Slabosti sustava istaknuta su pitanja nedovoljnog financiranja sporta iz gradskog proračuna, ali i iz proračunskih sredstava RH i PGŽ. Navedeno je posebno istaknuto kod sporta osoba s invaliditetom s obzirom na visoke troškove i složenost njihovog sudjelovanja na natjecanjima.

Naglašena je Slabost vezana uz stručni kadar u sportu, a odnosi se na nedovoljan broj stručnih kadrova, te nedostatak licenciranih sportskih psihologa. Također, kao Slabost istaknut je i nedostatak nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture u školama te neorganiziran prijevoz školske djece na treninge.

Vezano uz infrastrukturu, kao Slabost navedena je nedostatna infrastruktura na predškolskoj, srednjoškolskoj i akademskoj razini te nedostatak mreže sportskih objekata. Također, istaknut je i nedostatak objekata za pojedine sportove kao što su gimnastika, tenis, streljaštvo. Uz navedeno, Slabost je i dotrajalost dijela sportskih objekata, a što se posebno odnosi na Dvoranu Dinko Lukarić, Dvoranu Mladosti i Dvoranu 3. maj.

Ocijenjeno je da je općenito nedovoljna medijska promocija rekreacije, a također i sporta u funkciji turizma. Sa stajališta privatnog poduzetništva u sportu i rekreaciji, kao Slabost je naveden i nedostatak sustava poticaja za tu vrstu poduzetnika. Opći je stav da je jedna od Slabosti i nedostatak educiranih ljudskih resursa pri klubovima koji bi se bavili prijavama projekata za financiranje EU-sredstvima. Uz sve navedeno, smatra se da postoji i nedostatak koordinacije svih dionika koji se bave programima prevencije u sportu.

Kao **Mogućnost** navedene su nove odredbe Zakona o sportu koji je u visokoj fazi izrade. Također, kao Mogućnost se sagledava i suradnja gradova i općina na razini UA Rijeka. S obzirom na to da je Grad Rijeka samostalan u izradi kriterija financiranja javnih potreba u sportu i ta se činjenica smatra kao Mogućnost daljnje nadogradnje kriterija. Pod Mogućnosti je uvrštena i Opatijska inicijativa koja traži nove načine financiranja sporta. Kao Mogućnost je svrstana i povećana svijest o važnosti rekreacije, a posebice mogućnost uključivanja sporta i rekreacije u programe Rijeka – EPK 2020.

Što se tiče novih oblika financiranja sporta, kao Mogućnost je navedeno povezivanje sporta i rekreacije sa socijalnim i zdravstvenim programima, a posebice s turizmom. Također, moguće je i dodatno uključivanje poduzetničke inicijative na projektima izgradnje i adaptacije objekata za sport i rekreaciju. Općenito se smatra da je Mogućnost povezivanje svih dionika sustava u cilju prijavljivanja projekata i programa na natječaje za EU-sredstva.

Što se tiče osnovnih škola, moguće je primijeniti model poticanja školskih trenera i sufinancirati tjelesnu i zdravstvenu kulturu u školama. Kao velika Mogućnost od strane HOO-a, sagledava se i sufinanciranje studija na privatnim fakultetima za sportaše – osvajače medalja. Važno je naglasiti kao veliku Mogućnost i to što će uskoro započeti s radom Sportska ambulanta, a što se ostvarilo u suradnji Grada Rijeke i PGŽ. Navedena ambulanta bit će i centar kontinuirane edukacije vezane uz doping sredstva za sportaše, trenere i roditelje.

Kad su u pitanju objekti za sport i rekreaciju, kao Mogućnosti se nude neiskorištene dvorane i igrališta osnovnih škola, ali i mogućnost uređenja javnih prostora za rekreaciju. Također, istaknuto je da dio bivših industrijskih objekata treba staviti u funkciju kroz programe sporta i kulture. Pozitivno je ocijenjeno, kao nova Mogućnost, izrada digitalnog registra svih relevantnih podataka vezanih uz sport, a čime bi se omogućilo kvalitetnije praćenje sustava i donošenje odluka.

Kao nove Mogućnosti navedene su umrežavanje dionika koji se bave prevencijom te korištenje novih medija i društvenih mreža za promociju sporta i rekreacije, a posebice sporta osoba s invaliditetom.

Kao najveća **Prijetnja** istaknuta je učestala izmjena pravne regulative te manjkava primjena postojećih zakonskih akata. Uz nedostatak nacionalnog programa sporta, kao Prijetnje ističu se i proračunski deficit te porezni sustav koji ne stimulira ulaganja u sport.

Smatra se da je nedostatna satnica tjelesne i zdravstvene kulture u školama Prijetnja s dalekosežnim posljedicama, a s tim je povezana i nedovoljna medijska promocija sporta i rekreacije u funkciji zdravlja. Što se tiče korištenja EU-sredstava, istaknuta je činjenica da su sredstva za tehničku pomoć centralizirana na državnoj razini. Nadalje, velika je Prijetnja nedostatak stručnih kadrova u sportu i njihovog kontinuiranog rada te nedostatak pratitelja i organiziranog prijevoza za osoba s invaliditetom. Što se tiče gradskih sportskih objekata Prijetnjom se smatra loš raspored i nedostatak termina. No, Prijetnju predstavlja i neiskorišten prostor uz more i uz kanjon Rječine, a što su veliki potencijali za rekreaciju.

Na globalnoj razini ističu se Prijetnje povezane s jačanjem konkurencije u sportu, štetnim utjecajem novih medija i društvenih mreža i dostupnost doping-sredstava. Sve navedeno predstavlja Prijetnju i za sportaše na lokalnoj razini.

Iz svega navedenog vidljivo je da su sudionici radionica uložili veliki trud kako bi sagledali sve aspekte sporta i rekreacije u Gradu Rijeci te ocijenili njihov utjecaj na daljnji razvoj lokalne zajednice.

5. VIZIJA

Vizija treba odgovoriti na pitanje gdje će biti Rijeka vezano uz sport 2024. godine. Naravno da je teško iz današnje perspektive dati određeni odgovor na pitanje razvoja za idućih osam godina, ali rezultati održanih radionica dali su dosta elemenata za odgovor na pitanja budućeg razvoja.

Prema rezultatima radionica bitno je u sport i rekreaciju uključiti što veći broj djece i mladih te sve građane s posebnim naglaskom na osobe s invaliditetom i osobe oštećena sluha. No, ujedno će se pridati dodatni značaj kvalitetnom i vrhunskom sportu. **Sve navedeno opravdava tezu da sport i rekreacija trebaju pripadati – svima.**

S druge strane, Strategijom se nastoji dodatno razviti sustav sporta i rekreacije u Gradu Rijeci. Pritom se prvenstveno misli na financiranje, a posebice putem novih modela financiranja. Također, u sustav se ubraja i infrastruktura, odnosno objekti te digitalna transformacija sporta i rekreacije. Uz navedeno, riječ je i o uključivanju sporta u sve dijelove zajednice – EPK, turizam, kulturu, poduzetništvo i edukaciju. **Ovo je novi pristup sportu koji se uključuje u sve aspekte lokalne zajednice.**

Stoga je vizija sporta u Gradu Rijeci 2024. godine:

Grad Rijeka – sport i rekreacija dostupni svima!

Navedena vizija sumira sve prijedloge radnih grupa te iskazuje svrhu strategije usmjerene svim skupinama građana.

6. CILJEVI, PRIORITETI I MJERE

Temeljem analize stanja, SWOT-analize i svih održanih radionica, Radna skupina za izradu Strategije pripremila je strateške ciljeve. Uz ciljeve, definirani su prioriteti i mjere kojima će se ostvariti strateški ciljevi.

Strateški cilj 1. je Razvoj sporta i rekreacije u Gradu Rijeci, a prvi prioritet je Masovno uključivanje djece i mladih u programe sporta i rekreacije. Upravo o tom prioritetu govorilo se na većini radionica, a pogotovo o mjeri 1.1.1. Sustav sporta i rekreacije za djecu. Kao mjera 1.1.2. Sport za mlade – uključuje mlade u srednjim školama i akademski sport. Sve navedeno već postoji u Gradu Rijeci, ali se kroz prioritet 1.1. želi dodatno naglasiti da je potrebno dodatno razvijati cijeli sustav sporta i rekreacije za djecu i mlade i to od predškolske do razine akademskog sporta.

Prioritet 1.2. Uključivanje svih skupina građana u sport i rekreaciju realizirat će se kroz mjeru 1.2.1. Sport i rekreacije osoba s invaliditetom i osoba oštećena sluha. Iako već sada postoji vrlo aktivan Savez osoba s invaliditetom, putem navedene mjere želi se dodatno pridonijeti aktivnostima Saveza upravo zbog visokih troškova natjecanja, ali i složenosti pristupa osobama s invaliditetom i njihovog kontinuiranog bavljenja sportom i rekreacijom. Uz navedeno, mjera 1.2.2. Rekreacija za treću životnu dob pridonosi uključivanju ove demografski istaknute skupine građana u aktivan život lokalne zajednice.

Vezano uz mjeru 1.2.3. Rekreacija za sve građane treba istaknuti da se ovdje radi o rekreaciji koja bi bila dostupna svima putem uređenja javnih prostora, šetnica i planinarskih staza, a što pozitivno djeluje na zdravlje pojedinaca i opću kvalitetu urbanog života.

Prioritet 1.3. Razvoj kvalitetnog i vrhunskog sporta bavi se problematikom vrhunskih sportaša koji su uzor i motiv ostalima, a pogotovo djeci i mladima. S obzirom da je vrhunski sport orijentiran na postizanje rezultata, sportašima u tim kategorijama potrebno je pomoći u stvaranju dodatnih uvjeta vezanih za njihovo obrazovanje (mjera 1.3.1. Jačanje sustava obrazovanja sportaša). Također, putem mjere 1.3.2. Stvaranje uvjeta za primjereni život sportaša, kvalitetnim i vrhunskim sportašima se želi pomoći u stvaranju uvjeta za obrazovanje, treniranje i druge životne aktivnosti u skladu sa stvarnim potrebama.

Iz svega navedenog može se zaključiti da se putem Strateškog cilja 1. željelo aktivno doprinijeti razvoju sporta i rekreacije u Gradu Rijeci i to za sve građane, ali i za vrhunske sportaše. Iz ovog proizlazi da su sport i rekreacija čvrsto povezane kategorije, a ono što ih posebno veže jesu stručni kadrovi u sportu, odnosno treneri i ostali stručnjaci. Naime, sve analize pokazuju da je stručni kadar u sportu i rekreaciji brojčano nedostatan uz kontinuiranu potrebu stalnog usavršavanja. Stoga je razvoj ljudskih potencijala u sportu i rekreaciji naglašen

kao horizontalna mjera unutar Strateškog cilja 1. i Strateškog cilja 2. te se proteže kroz sve prioritete.

Strateški cilj 1.	
Razvoj sporta i rekreacije u Gradu Rijeci	
PRIORITETI	MJERE
1.1. Masovno uključivanje djece i mladih u programe sporta i rekreacije	1.1.1. Sustav sporta i rekreacije za djecu
	1.1.2. Sport za mlade
1.2. Uključivanje svih skupina građana u sport i rekreaciju	1.2.1. Sport i rekreacija osoba s invaliditetom i osoba oštećena sluha
	1.2.2. Rekreacija za treću životnu dob
	1.2.3. Rekreacija za sve građane
1.3. Razvoj kvalitetnog i vrhunskog sporta	1.3.1. Jačanje sustava obrazovanja sportaša
	1.3.2. Stvaranje uvjeta za primjereni život sportaša
HORIZONTALNA MJERA	
Razvoj ljudskih resursa u sportu i rekreaciji	

Sustav podrške Grada Rijeke razvoju sporta i rekreacije, kao **Strateški cilj 2.** ostvarit će se putem tri prioriteta. Pritom je prioritet 2.1. Novi modeli financiranja razrađen kroz mjere: 2.1.1. Razvoj sustava javnih potreba u sportu, 2.1.2. Suradnja s privatnim inicijativama i 2.1.3. EU-fondovi i Programi Unije. Iako sustav javnih potreba u sportu postoji u Gradu Rijeci i aktivno se primjenjuje putem Riječkog sportskog saveza, u mjeri 2.1.1. želi se naglasiti da je potrebno unaprijediti kriterije javnih potreba i osigurati njihovo kontinuirano praćenje. Uz navedeno, rasprava na radionicama je pokazala da postoji veliki broj projekata koji se već ostvaruju financiranjem iz programa Unije, a s tim u vezi se razvijaju i ljudski resursi specijalizirani za problematiku financiranja sredstvima iz EU. S tim u vezi, sudionici radionica su poslali jasnu poruku da je potrebno objediniti sve stručnjake koji se na razini sustava Grada Rijeke bave problematikom financiranja sporta i ostalih aktivnosti iz EU-fondova s obzirom na to da je upravo to tema koju treba kontinuirano pratiti. Također, sudionici radionica iz privatnog sektora su jasno naznačili da postoji interes za suradnjom u pogledu obnove i izgradnje sportske infrastrukture.

Objekti za sport i rekreaciju (mjera 2.2.1.) i Digitalna transformacija u sportu i rekreaciji (mjera 2.2.2.) usmjerene su na daljnji razvoj infrastrukture u funkciji sporta i rekreacije (prioritet 2.2.). Iako je Grad Rijeka uložio značajna sredstva u izgradnju novih sportskih objekata, postoji potreba za rekonstrukcijom starih objekata, te uređenjem školskih igrališta i prostora za rekreaciju na javnim površinama i uz more. Sve navedeno predstavlja klasične oblike sportske infrastrukture, ali se u ovoj Strategiji posebno ističe i informacijsko-komunikacijska tehnologija kao novi oblik infrastrukture. Pritom se misli na uspostavu jedinstvene baze podataka iz svih raspoloživih izvora uključivo i sportske klubove. Putem jedinstvene digitalne baze podataka mogli bi se pratiti aktualni podaci o svim segmentima sporta i rekreacije, a što uključuje podatke o broju sportaša i rekreativaca, objektima i ulaganjima. Temeljem aktualnih podataka svakako bi se mogle donositi bolje odluke u sektoru sporta na svim razinama.

Suvremeni trendovi urbanog razvoja nameću potrebu povezivanja sporta i rekreacije s ostalim aspektima razvoja lokalne zajednice. Pritom posebno mjesto zauzima Rijeka kao Europska prijestolnica kulture 2020. godine, a u okviru toga se mogu razviti novi programi kao poveznica sa sportom i rekreacijom građana. Nadalje, sport i rekreacije su prvenstveno u funkciji zdravlja, a što pridonosi i socijalnoj uključenosti svih skupina građana. Povećanje svih rezultata vezanih za turizam u cijeloj Hrvatskoj i u Rijeci, ali i u široj regiji, svakako nameću potrebu uključivanja sporta i rekreacije u turističku ponudu. Nadalje, razvoj poduzetništva u sportu i rekreaciji svakako doprinosi općem razvoju poduzetništva i uključivanju u sustav razvoja poduzetništva u Gradu Rijeci.

Strateški cilj 2.	
Sustav podrške Grada Rijeke razvoju sporta i rekreacije	
PRIORITETI	MJERE
2.1. Novi modeli financiranja	2.1.1. Razvoj sustava javnih potreba u sportu
	2.1.2. Suradnja s privatnim inicijativama
	2.1.3. EU-fondovi i Programi Unije
2.2. Infrastruktura u funkciji sporta i rekreacije	2.2.1. Objekti za sport i rekreaciju
	2.2.2. Digitalizacija sporta i rekreacije
2.3. Razvoj sporta i rekreacije u riječkom okruženju	2.3.1. Povezivanje programa Europske prijestolnice kulture sa sportom i rekreacijom građana
	2.3.2. Sport i rekreacija u funkciji zdravlja
	2.3.3. Uključivanje sportsko rekreacijskih aktivnosti u poduzetništvu i turizmu

HORIZONTALNA MJERA

Razvoj ljudskih resursa u sportu i rekreaciji

U nastavku se iznosi pregled cijele strategije prema strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama.

STRATEŠKI CILJ 1. Razvoj sporta i rekreacije u Gradu Rijeci		STRATEŠKI CILJ 2. Sustav podrške Grada Rijeke razvoju sporta i rekreacije	
PRIORITETI	MJERE	PRIORITETI	MJERE
1.1. Masovno uključivanje djece i mladih u programe sporta i rekreacije	1.1.1. Sustav sporta i rekreacije za djecu	2.1. Novi modeli financiranja	2.1.1. Razvoj sustava javnih potreba u sportu
	1.1.2. Sport za mlade		2.1.2. Suradnja s privatnim inicijativama
1.2. Uključivanje svih skupina građana u sport i rekreaciju	1.2.1. Sport i rekreacija osoba s invaliditetom i osoba oštećena sluha		2.1.3. EU-fondovi i Programi Unije
	1.2.2. Rekreacija za treću životnu dob	2.2. Infrastruktura u funkciji sporta i rekreacije	2.2.1. Objekti za sport i rekreaciju
	1.2.3. Rekreacija za sve građane		2.2.2. Digitalizacija sporta i rekreacije
1.3. Razvoj kvalitetnog i vrhunskog sporta	1.3.1. Jačanje sustava obrazovanja sportaša	2.3. Razvoj sporta i rekreacije u riječkom okruženju	2.3.1. Povezivanje programa Europske prijestolnice kulture sa sportom i rekreacijom građana
	1.3.2. Stvaranje uvjeta za primjereni život sportaša		2.3.2. Sport i rekreacija u funkciji zdravlja
			2.3.3. Uključivanje sportsko rekreacijskih aktivnosti u poduzetništvu i turizmu

HORIZONTALNA MJERA

Razvoj ljudskih resursa u sportu i rekreaciji

7. AKCIJSKI PLAN

Akcijski plan za provedbu *Strategije sporta Grada Rijeke za razdoblje 2018.–2024. godine* definirat će se na godišnjoj razini. Prva godina provedbe Strategije je 2018. godina, a u drugom kvartalu 2018. godine započet će izrada Akcijskog plana za 2019. godinu. Svake godine će izrada Akcijskog plana biti povezana s izradom Proračuna Grada Rijeke za sljedeću godinu te s ostalim mogućnostima financiranja projekata putem raspoloživih EU-fondova i Programa Unije. Također, godišnji Akcijski planovi će se uskladiti i s mogućnostima financiranja iskazanim od strane privatnog sektora.

Godišnji Akcijski plan sadržavati će sljedeće elemente:

- Naziv strateškog cilja, prioriteta i mjere
- Naziv projekta/programa
- Nositelja navedenog projekta/programa
- Ukupnu financijsku vrijednost projekta/programa (u kunama)
- Izvore financiranja i to iz:
 - Proračuna Grada Rijeke
 - Ostalih proračunskih izvora
 - EU-fondova i Programa Unije
 - Sredstava iz privatnog sektora
 - Ostalih raspoloživih izvora
- Rokove početka i završetka provedbe projekta/programa
- Napomene (vezano uz donošenje potrebnih odluka i sl.).

Unutar Akcijskog plana, sukladno strateškim ciljevima 1. i 2., definirat će se i pokazatelji putem kojih će se redovito pratiti ostvarenje strateških ciljeva. Pokazatelji će se odrediti na način da budu jasni, dostupni i da njihovo prikupljanje ne izaziva dodatne troškove.

Praćenje Akcijskog plana provodit će Odjel gradske uprave za sport i tehničku kulturu Grada Rijeke u suradnji sa Zajednicom sportskih udruga Grada Rijeke Riječki sportski savez i trgovačkim društvom Rijeka sport. Putem pokazatelja redovito će se izvještavati sva nadležna tijela i javnost o ostvarivanju Strategije.

8. PRILOZI

8.1. Strategija – prilozi

- Prilog 1.** Broj sportaša u Gradu Rijeci u 2017. godini
- Prilog 2.** Pregled osvojenih medalja sportaša iz Grada Rijeke na državnim prvenstvima, državnim kupovima i ostalim državnim natjecanjima od 2014.–2017. godine
- Prilog 3.** Pregled osvojenih medalja sportaša iz Grada Rijeke na međunarodnim natjecanjima
- Prilog 4.** Perspektivni sportaši Grada Rijeke u 2017. godini
- Prilog 5.** Vrhunski sportaši Grada Rijeke
- Prilog 6.** Sufinanciranje aktivnosti putem Zajednice sportskih udruga grada Rijeke Riječki sportski savez (Riječki sportski savez) i Grada Rijeke – Odjela gradske uprave za sport i tehničku kulturu
- Prilog 7.** Važnije sportske manifestacije od 1990. godine do danas